Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гарана | № 204 (14315) | 1976 оной августын 31, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

КОЛЛЕКТИВ — ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

«Ажабайдалай арюун замда хүмүүжүүлэн гаргаhа ...далижуулан табиhанайнь, амжалтын харгы заажа ...эйнь түлөө коллективтээ сэдьхэлэй баяр баясхалан ...» гэжэ Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив... заhабарилгын заводой хүдэлмэришэн, КПСС-эй ... съездын делегат Г. Бадмаев партийна суглаан дээ... хэлэhэн байгаа.

... үгэнүүд хүн зониие хүмүүжүүлхэ, хүдэлмэришэ ...ээр hургаха хэрэгтэ ажалшадай коллективүүдэй ...р ехэ үүргэтэй байhаниие гэршэлнэ. Ажалшадай кол...тивүүд хадаа манай обществын эхин шатын үндэhэ ... болоно. Эндэл гүрэнэй түсэб болон социалис уял...үүдай хуби заяан шиндхэгдэжэ эхилнэ бшуу. Эндэл ... түмэнэй ажалай болон нитын эдэбхи бадаруулаг... Эндэл хүн зоной хани барисаан бэхижэнэ, тэдэнэр ...бээдээ туhалалсажа hурана, хүн бүхэнэй абари зан, ... сурталынь тогтонижоно. Тиимэhээ үйлэдбэриин ба...үүлгын хүдэлмэриин хэрэгтэ ажалшадай коллек...эй үзүүлдэг үүргые дээшэлүүлхэ асуудалда манай ...ин Центральна Комитет ехэ анхарал хандуулдаг ...хой.

Ажалшадай коллективүүдэй хүмүүжүүлгын хүсэнэй ... ехэ, ашаг үрэтэй байhан тушаа жэшээнүүд респуб... доторнай олон. Улаан-Үдын нарин сэмбын комби..., Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ ...р бүтээлгын заводто, Зэдын вольфрам-молибденэй ...инадай Холтоhоной руднигта, Тимлюйн цементын за..., бусад олон ажалшадай коллективүүдтэ хүмүү... хүдэлмэри hайнаар табигданхай. Хэдэн олон ...ективүүд «Хүдэлмэришэнэй эдэбхи үүсхэлдэ — ни... дэмжэлгэ, туhаламжа», «Зэргэлээд гээгдэлдэ ...о байха ёhогүй» гэхэ мэтын уряанууд доро хүдэлнэ. ... hонирхолтой жэшээ эндэ харуулая. Зэдын вольф... молибденэй комбинадай Холтоhоной руднигай коллек... хамтын суглаан 1973 оной май hарада зарлагда... юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабарие болзорhоонь ... дүүргэхэ хэмжээн тухай асуудал зүбшэгдөө hэн. ... үедэ энэ коллектив гээгдэлдэ ороод байгаа. Рудни... коллективэй ажалhаа бүхы комбинадай үрэ дүнгүүд ... түлэб дулдыдадаг. Тиимэhээ суглаан дээрэ нюур са...гүй, үнэн сэхэ, ашатай туhатай хөөрэлдөөн болоо. ... хүдэлмэришэд, мастернууд, бригадирнууд үйлэдбэ... тухайдаа hанаагаа зөбонгёор хэлээ, үнэтэ дурадхал... сруулаа.

...чат соогоо мэдээжэ болоhон бригадир, профсою... XV съездын делегат Даша Цыденович Самбилов ... суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, урид абаhан уялгануудаа ...хэ гэжэ шиндэhэн тухайдаа мэдүүлhэн байгаа. ...адынгаа табан жэлэй даабарие 1975 оной апре... 22-то багша Ленинэй түрэhөөр 105 жэлэй ойдо ...эхэбди» гэжэ найдангяар тиихэдэ хэлээ hэн. Тэрэ ...дын жэшээгээр ажалшадай олохон коллектив — М. ...доржиев, В. Афанасьев, В. Титов гэгшэдэй брига... ажаллажа эхилээ. Тингэжэ социалис мүрысөөн ... эршэтэйгээр дэлгэрээ. Дурсагдаhан бригаданuудта ...ай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай органи...уд ёhото туhаламжа үзүүлээ.

... гаргаhан Д. Ц. Самбиловай бригадын коллек... эбтэй эетэйгээр ажалладаг, бэе бэедээ туhалалсадаг ... hайхан заншалтай юм. Тэрэ суглаан дээрэ абаhан ... социалис уялгаяа бригадын гэшүүд болзорhоонь 4 ... урид — 1974 оной декабриин 25-да дүүргэhэн бай... 6 жэлэй туршада энэ бригадаhаа нэгэшье хүн ... ошоогүй, шэнэ хүдэлмэришэншье ерээгүй. Ёhо... тогтонижоhон коллектив болоо. Шэнэ табан жэлэй ...ын жэлэй үйлэдбэриин түсэбые болзорhоонь урид... дүүргэжэ байна.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой комбайнер Очир ...маевич Аюшеев шэн габьяата ажалаараа бүхы рес...лика соогоо мэдээжэ болонхой. Юhэдэхи табан жэлэй ...дэхи жэлэй ургаса хуряалгын урда тээ «Залуу үе... мэргэжэлдээ hургая» гэhэн уряатайгаар респуб... колхоз, совхозуудай механизаторнуудта хандаhан ... Тингэхэдээ абаhан социалис уялгаяа амжалтатай... дүүргээ, залуу гурбан хүниие механизаторай мэргэ...дэ hургаа. 1974—1975 онуудай ургаса хуряалгын ...үүдээр аймагай чемпионой нэрэ солодо хүртэhэн бай... Тэрэнэй hурагша байhан залуу комбайнер Чойжил ...ов аймагай түрүү механизаторнуудай зэргэдэ жаг...

Эндэ оройдоол хоёрхон жэшээ харуулагдаба. Ажалша... коллективүүдтэ ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэ... үйлэдбэридэ ямар ехэ нүлөөтэй байhанииь эндэ... эли тодоор харагдана. Коллективэй хүдэлмэрилэгшэ...ние коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэг ... түлэб хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай, ...омолой организацинуудай ажал ябуулгаhаа дулдыда... Тиимэhээ коллектив бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэ хадаа ...үжүүлэгшэ байха ёhотой гэhэн эрилтэ манай парти...

...луу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал хандуу...хэ зэргэтэй. Республикын арадай ажахын hалбари... жэл бүри хэдэн мянгаад залуу хүн ерэнэ. Тэдэндэ ...тэйгээр ажаллаха эрхэ байдал хангаха, хүдэлмэ...нь туhалха, hайн зүбшөөл заабари үгэхэ, ажабайда... зүб замда гаргаха асуудалнууд коллектив бүхэнэй, ... организаци бүхэнэй шухала зорилгонуудай нэгэн ... Тиихэдэ комсомол-залуушуулай бригада, отара..., участок, фермэнүүдэй ажалые коммунистнууд ... ёhоор хүтэлбэрилхэ, дүй дүршэлдөө hургаха уялгатай. КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, ...дахи табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудые амжал...тайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадай коллективүүдэй ...дэг үүргэ тон ехэ. Тиимэhээ хүдэлмэриин шана... урид hайжаруулжа, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэ..., шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, ажалшадай коллек...үүдые улам бэхижүүлхэ асуудалнууд партийна орга...нуудай ажал ябуулгын шухала хубинь болоно.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай үүсхэл дэмжэнэбди

ХАМТЫНГАА ХҮСЭНДЭ НАЙДАНАБДИ

Эхэ оронойнгоо амбаарта 4.4 миллион тонно ороhо таряа тушааха үүсхэл гаргаhан кубанийнхидан бэшэг. харюудань КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээhэн амаршалгын халуун дулаан үгэнүүд таряашад, механизатор бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдана. Үнэхөөрөө, иимэ ехэ хүдэлөөнэй болоно байхада hанаа амар хажуу талада хараад hууха яашье аргагүй.

Тиимэhээ манай совхозой механизатор болгон эчээч тухай доро допоо hайса бодожо үзэhэн байна. hаяхан, таряа хуряалгадаа орохынгоо урда тээ энээндэ хабаадалсаха хүн бүхэн булта сугларжа, байhан байдал, урдахи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдөө хэhэн байнабди. Энэ жэлэй ургаса нёдондонойхидо бага зэргэ хүрэхэгүй гэжэ тодорхойлогдоношье, муудхахаар бэшэ ургаса ургаа.

Хуряалгадаха ёhотой 5860 гектар таряалан дээрэhээнь хамта 62,5 мянган центнер таряа хуряахаар хараалнабди. Тэрээн сооhоо ерэхэ жэлэйнгээ үрэhэ хүрэнгые сэбэрлэжэ бэлдээд, саада тээхи 10 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха түсэб үгтэнхэй.

Шэнэ табан жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые, илангаяа ороhо таряа үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тушаа КПСС-эй XXV съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө хамаг хүсэеэ хандуулха тухай ороной суута механизаторнуудта хандаhан Л. И. Брежневэй хани халуун бэшэгтэй, мүн Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үүсхэл уряатай танилсахадаа бидэнэрэйшье хубита эндэ заатагүй байлсаха ёhотой. Энэмнай хүдөөгэй бүхы хүнүүдэй зорилго болоно гэжэ ойлгонобди.

Би 32-дохи намарайнгаа хуряалгада оробоб. Тэрэнэйнгээ арба гаран жэлыень «Мир» колхоздо үнгэргөөб. Даалгагдаhан хүдэлмэридөө хамаг хүсэ шадалаа хандуулжа, залуушуулые ажалда дуратайгаар, техникэдэ гамтайгаар хандаха сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлхые оролдодогби. Нёдондо жэл манай нютагта үзэгдөөгүй баян ургаса гараа hэн. Би өөрөө «СКД-5» комбайнаараа 900 гектар таряа амяарлан хадаад, hүүлээрнь 2000 центнер ороhо сохижо абаhан байгааб. Тиигэжэ колхоз соогоо чемпион болоо hэм. Мүнөө жэлдэ зургаадахяа энэ комбайнаараа таряалан дээрэ гарабаб.

Намтай хамта ябалсажа комбайнер болоhон залуу нүхэр М. Яковлев баhал нёдондо муу бэшээр хүдэлжэ гараа юм. Энэ жэлдэ тэрэм 500 гектарай таряа амяарлан хадаад, 4000 центнер ороhо сохихоор шиидэ. Энэ нүхэр намтай дүрбэдэхи жэлээ сугтаа ябалсахань. Урда тээнь комбайн жолоодоогүй механизатор А. Васильевые хажуудаа дахуулан, энэ жэлдэ хүдэлхэмнай. Үшөөшье нэгэ залуу комбайнерые абалсаха hанаатайб.

hаяын хөөрэлдөөнэй үедэ би энэ жэлдэ өөрөө 500 гектарай ороhо таряа жаткаар амяарлан хадаад, hүүлдэнь үшөө 5000 центнер таряа суглуулан сохихоб гэжэ уялга абааб. Манай 1-дэхи, 2-дохи отделенинүүдэй 20 комбайн сугтаа нэгэ бүлэг болоно ажалладаг юм. Эдэнэй дундаhаа коммунист, сомоной Соведэй депутат Виктор Бадмаев, Владимир Менжиков, үнинэй механизатор Базар Сукуев гэгшэд тус тустаа 6000 центнер таряа суглуулан сохихобди гэжэ үгэеэ үгэнхэй. ВЛКСМ-эй гэшүүн Чултим Айсуев, Федор Ралнаев гэгшэд тус тустаа 5000—4000 центнер таряа сохихо зорилго урдаа табина.

Мүнөө би колхоз соогоо эгээн түрүүлэн таряанда орожо, М. Яковлевтай хамта түрүүшын 118 гектар ешмээн амяарлан хадаабди. Хура бороо ороогүй hаа, суглуулан сохихо, комбайнууд тэрэниие хуряажа дары эхилхэ болоно. Тиимэhээ комбайнуудта hүүлшын түхеэрэлгэнүүд хэгдэжэ туршагдажа байна. Илангаяа таряанай гээлтэтэй тэмсэхээр комбайнай нүхэ hүбэнүүдые шэглэхэ, бүтүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Мөнсөгөршье таряа гээхэгүй гэhэн шанга зорилго табигданхай. Энээнэй тула механизаторнууд сооhоо арадай хинагшад, партийна бүлэгүүдэй гэшүүд комбайн бүхэнэй хойноhоо шанга хиналта табижа, хэрэгтэй болоо hаань нүхэр ёhоной туhаламжа хүргэлсэхэ байна.

Комбайнернууд хоорондоо мүрысэжэ, тэдэнэй үдэр бүриин ажалай дүнгүүдые согсолхо тухай колхозой парткам хэмжээ ябуулгануудые табинхай. Комбайнернуудые урмашуулха али бүхы түрүү онол аргануд хэрэглэгдэхэ ёhотой.

Ушарынь юуб гэхэдэ, мянган центнер таряа сохиhон комбайнай бункерта табан хушуута одо зурадаг гурим бүри 1974 ондо хэрэглэжэ эхилhэн байгаабди. Хэрбээ иимэ табан одотой комбайнай мүнөө ябаа hаань, 5 мянган центнер таряа сохиhон комбайн гэжэ ойлгогдохо байна. Нёдондо энэмнай хэгдээгүй. Минии комбайнда алар урзанда зурагдаhан хоёр одон мүноешье хүрэтэр байна. Доогуурнь нёдондонойхиие, үшөө доошонь мүнөө жэлэй одонуудые жэрылгээ hаа, хүнэйшье, өөрыншье харахада нилээд урматай байхаар hэн гэжэ hананаб. Тиигэбэл хэн ямар жэлдэ хэр хүдэлөөб гэжэ харахан хүнэй ойлгохоор байха бэлэй.

Мүнөө жэлэй социалис мүрысөөнэй уялганууд баталагдаа. Долоон мянган центнерhээ дээшэ таряа сохиhон комбайнер колхозой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, 300 түхэриг мүнгэн шагнал, 6 центнер таряа абаха юм. Удаань 6,5 мянган центнер сохиhон комбайнерта «Хуряалгын мастер» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдожо, 225 түхэриг шагнал, 5 центнер таряан үгтэхэ гэхэ мэтэ гуримууд тогтоогдоо.

Таряа хуряалгамнай жэгдэрэн эхилшэбэ. Энэ хаhа соо хүн бүхэн тон ехэ оролдосо гаргаха ёhотой. Тиигэжэ манай механизаторнууд шэнэ табан жэлэй эхинhээ хойшо урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлэн, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулалсахаар шиидэнхэй. Энэмнай хамтын хүсөөр шиидхэхэ хэрэг мүн.

П. ИВАНОВ
Зэдын аймагай
«Мир» колхозой 1-дэхи
классай механизатор.

hУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАБА

Үсэгэлдэр Гусиноозёрск хотын ажалшадай түлөөлэгшэд «Шахтёр» гэжэ соёлой ордон соо сугларжа, баяр ёhололой оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Забайкалиин сэрэгэй округые командалагша Армиин генерал **П. А. Белигтэй** уулзаба.

Депутат П. А. Белик hунгагшадайнгаа захяануудые ямараар дүүргэжэ байhан тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. «Хүндэтэ шахтёр» Б-Н. С. Бальжиев, КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ А. А. Никитин, Гусиноозёрскын 2-дохи дунда hургуулиин багша Бобкова гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутат П. А. Белигые амаршалаад, ажал, хэрэгтэнь амжалта хүсэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** энэ уулзалга дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Р. БАЛДАНОВ.

байн заhабарилалсана. Хэдэн үхибүүдтэй, огород, үхэр мал гэхэ мэтэ гэр тойронхи ажалтайшье hаа, миин hуудаггүй хүн, — гэжэ колхозой парткомой секретарь

дэ комбайнаараа 8000 центнерhээ бага бэшэ таряа сохихо зорилго урдаа табинабди, — гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

Мүнөө энэ ажахыда таряа хадалга түлэг дундаа ябажа

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБhЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙhАН ТУХАЙ

1976 оной августын 23-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Үбhэнэй hуриилгэ	Сенаж даралга	Силос даралга (мянган центнерээр)	Ногооной гурил таталга
Кабанскын	62	31	582,7	75
Захааминай	61	115	170,7	27
Түнхэнэй	45	49	265,8	83
Хяагтын	44	30	282,4	45
Бэшүүрэй	41	147	235,3	69
Баргажанай	40	84	56,4	36
Мухар-Шэбэрэй	37	167	285,7	69
Ахын	34	—	—	—
Загарайн	34	118	90,4	40
Хурамхаанай	32	33	56,3	51
Зэдын	30	32	200,6	54
Хэжэнгын	30	136	116,5	39
Прибайкалиин	30	128	96,4	68
Улаан-Үдын	28	170	221,5	70
Хориин	28	3,1 дахин	142,5	37
Сэлэнгын	25	74	29,9	41
Хойто-Байгалай	24	—	2,5	—
Яруунын	10	37	181,0	47
Баунтын	6	—	—	—
Республика бүхыдөө	33	103	3017,3	60

Пенсионернууд үбhэн дээрэ

Үндэр наhатай үбгэд, хүгшэд ажалгүй миил hуудаггүй, нитын ажалда шадал зэргээрээ хабаадалсажа, аша туhаяа хүргэхые оролдоно. Тиимэ хүнүүд захаhаа олон. Жэшээнь, Б. Б. Жамбалов Хүрбын совхоздо түрүү хонишодой зэргэдэ ябажа, пенсидэ гараhан юм. Гэбэшье энэ нүхэр миил hуужа шадаагүй, Д. А. Ванчинимаева гэжэ хани нүхэртэйгөө хамта хонин ажал дээрэ хүдэлнэ. Тиихэдэ Д. Баранзаев үбгэжөөл үшөө хүнгэн сарюун зандаа, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нүхэд Б. Цыбанов, Д. Бальжиров, мүн бусадшье хүнүүд шадал зэргээрээ совхозойнгоо ажалда ябалсана. Тэдэнэр мүнөө үбhэ хуряалгада хабаадалсана.

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

АЖАЛШАДАЙ ШЭНЭ ТҮСЭБҮҮД

Ажалай үндэр үрэ дүнгүүдые туйлажа, дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ уялгануудые абаhан Тюмениин нефтьшэд ба газ олзоборилон абагшадай, Донецкын шахтернуудай, Москвагай энергетигүүдэй патриотическа үүсхэлые ороноймнай ажалшад үргэнөөр дэмжэжэ байнхай. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүү коллективүүдтэ бэшэг эльгээхэдээ, эдэнэй үүсхэлдэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Хаа хаанагүй митингнүүд, суглаанууд боложо, тэдээндэ хабаадагшад үйлэдбэриин ажал ябуулгадаа шэнэ түсэбүүдые хараална. дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые дүүргэхэ тодорхой замуудые хараална.

МОСКВА. Предприятиин коллективэй митинг юhэдэхи ТЭЦ-тэ болобо.

— Москвагай энергетигүүлтэ зорюулжа, нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн халуун дулаан үгэнүүдые урма баяртайгаар угтабабди, — гэжэ турбинануудай машинист П. Я. Зиберов хэлэбэ. — Габшагай ажал, хүдэлмэриин шанарые hайжаруулха шэнэ арга нөөсэнүүдые бэдэрэлгэ хадаа бидэнэй харюу болохо юм. Би өөрөө арга боломжонуудаа хаража үзөөд, урда тээнь абаhан уялгануудhаа гадуур 70 тонно түлишэ алмахые, түхеэрэлгэнүүдээ жэгдэ hайнаар хүдэлгэхые шиидээб.

Шэнэ хараа түсэбүүдээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ, ниислэл хотын элшэ хүсэнэй системые жэшээтэ hайн болголгодо хубитаяа оруулхые шиидээбди гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэд. 110 мянган киловатт хүсэтэй турбогенератор хараалагдаhан болзорhоо 3 hараар урид ашаглалгада оруулагдаха юм. Алмалта, арьбалалтые дээшэлүүлhэнэй, түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгын техническэ хэмжээе hайжаруулhанай ашаар түсэбhөө гадуур 500 тонно условно түлишэ, 25 мянган түхэриг алмагдаха байна.

Москвагай 11-дэхи, 20-дохи ТЭЦ-үүдтэ, мүн ниислэл хотын элшэ хүсэнэй бусад предприятинуудта митингнүүд, суглаанууд болобо.

ЧЕЛЯБИНСК. Донецкын шахтернуудай жэшээ Урда Ураалай горнягуудые шэнэ амжалтада уряална. Эдэнэр социалис уялгануудаа хаража үзөөд, жэлэй дүүрэтэр даабариhаа гадуур үшөө 300 мянган тонно шулуу нүүрhэ малтахые шиидэ. Жэлэй эхинhээ хойшо шахтернууд түсэбhөө гадуур 600 мянган тонно түлишэ гаргаhан байна. Энэ нүүрhэ малтан абалгын гаргаша 2,5 миллион шахуу түхэригөөр доошолуулагдаа.

Сүүдхэ соогоо 1 мянган тонноhоо бага бэшэ түлишэ олзоборилон абахын түлөө бригаданuудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ашаар «Челябинскуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив иимэ ехэ амжалта туйлажа байнхай.

(ТАСС).

НЭГЭ БҮЛЫН АГРЕГАТ

...нэ hаял үргэлжэдөө но... нэмжыжэ байhан та...ай ургаса үдэр ерэхэ бү... үнгөө хубилгажа, мүнөө ...нэй наранай элшэдэ ...эй гоёор алтаран шарал... харагдана. Шэниисын ур... захаараа хана шэнгеэр ...ыгээд, эдеэшэжэ байhан ...уудаа ганхуулан, hэб... hалхинда холоhоо хүн... долгилон эбхэрнэ.

Александр Ефремович т... үтлөөгүүр бултанhаа эр..., энэ түрүүлэн хадаг... таряанай захада ком... асаранхай байгаа hэн. ...я Павловна нүхэр... хоюулан, тэрэ агрега... ...орожо, энэ тэрэ шүрэб ...ень дахин дахин шал... үшөө дахин тоhодохо ...ень тоhодожо байба.

— Энэ комбаймнай үни ха... заhабарилагдаагүй юм ... залхуурангүй үшөө да... шалгахада үлүү бэшэ. ... дүрбэдэхи жэлээ хү... байhан дан шэнэ гэ... бэшэ комбайн юм. Тии...шье жэл бүри дүүрэн хү... хүдэлгэгдэнэ ха юм. Жэшээнь, нёдондо 7200 ...тнер таряа сохёо hэмди, — гэжэ Александр Некипе... хэлэнэ.

...эдэнэр колхоз соогоо бул... урид комбайнаа заhа...жа бэлэн болгоод, эгээн ...лэн ешмээнэй ургаса ...лан хадажа, хуряажа ...эн юм. Мүнөө колхоздо ... 300 гектар ешмээн ху...хай.

— Тиигэжэ бидэш гол ургасадаа орохоhоо түрүүн комбайнаа хүдэлгэжэ туршаад, хаанань ямар юумэн «hэжэттэйе» мэдэжэ абаад, үшөө дахин заhабарилhан, тааруулhан байнабди, — гэжэ комбайнер хөөрэнэ.

Некипеловтэнэй агрегадай ажахы соогоо бултанhаа урид комбайнаа заhабарилжа, гэрэйнгээ газаа асараад байхадань, зариман үшөө дүүргээгүй байгаад, атаархан иигэжэ хэлсэдэг hэн:

— Александр Ефремовичын hамганиинь туйлай бэрхэ эхэнэр ха юм. Шадахагүй юумэнь олдохогүй. Тэрэш тусхай курсда hураагүйшье hаа, hайн мэргэжэлтэй комбайнерhаа дутуугүй байха даа.

Иигэжэ хэлсэхэншье гайхалгүй. Федосия Павловна мүнөө юhэдэхи жэлээ удаагаар нүхэртэеэ комбайнаар ургаса хуряалсажа байна. Түрүүн хүнэй дуталдахада штурвальщигаар хүдэлжэ, нүхэртөө энэ тэрэ юумэ хамhалсадаг аад, жэл бүри туhалагшаар ябан, энээндээ дүршөөд, Александр Ефремовичhээ өөрhөөншье дутуутүй комбайнер болошонхой.

— Нүхэрынь ямар ажал хэнэб, Федосия Павловна тэрээнтэеэ адли хүдэлэлсөөд ябадаг юм. Тэрэ хабар болоходо сеялкэдэ ябажа, үрэhэ тарилсана, зундаа хонидой hooho хайшалалсана, комбайн заhабарилалсана. Хэдэн үхибүүдтэй, огород, үхэр мал гэхэ мэтэ гэр тойронхи ажалтайшье hаа, миин hуудаггүй хүн, — гэжэ колхозой парткомой секретарь Иннокентий Семенович Кобычев хэлээ hэн.

Бага-Куналейн «Победа» колхоздо hүүлэй жэлнүүдтэ бүхы гэр бүлөөрөө (үбгэ hамган хоёр гү, али эсэгэ хүбүүн хоёр) нэгэ агрегат болоод хүдэлдэг заншал дэлгэрэнхэй. Хуряалгын агрегат бүхэнэй комбайнер хажуудаа туhалагшатай ябадаг.

Колхоздо таряа хадалгын эхилхын урдахана, бидэ, ажахын түрүү комбайнернуудай нэгэн Александр Ефремович Некипеловтэй хөөрэлдөөбди.

— Кубаниин механизаторнуудаи КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ бэшэhэн бэшэгые, тиихэдэ нүхэр Леонид Ильичэй тэдэниие дэмжэhэн харюуень газетэдэ үни хада уншаа hэм. Мүн hаяшаг хүршэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд, таряашадай үүсхэл уряатай танилсааби. Үнэхөөрөө, ургасын түлөө бидэнэй харюусалга айхабтар ехэ байна. Олон зоной хара хүлhээ гаргажа ургуулhан таряае муугаар, аали нобшоор хуряажа гээлтэдэ оруулха болоо hаамнай, яашье хүлисэшэгүй. Тиимэhээ энээхэн хугасаа соо бидэнэй амарха, унтаха нойроо мартажа хүдэлөөгүйдэ аргагүйлдаа. **Бидэ Федосия нүхэртэеэ энэ жэлдэ комбайнаараа 8000 центнерhээ бага бэшэ таряа сохихо зорилго урдаа табинабди,** — гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

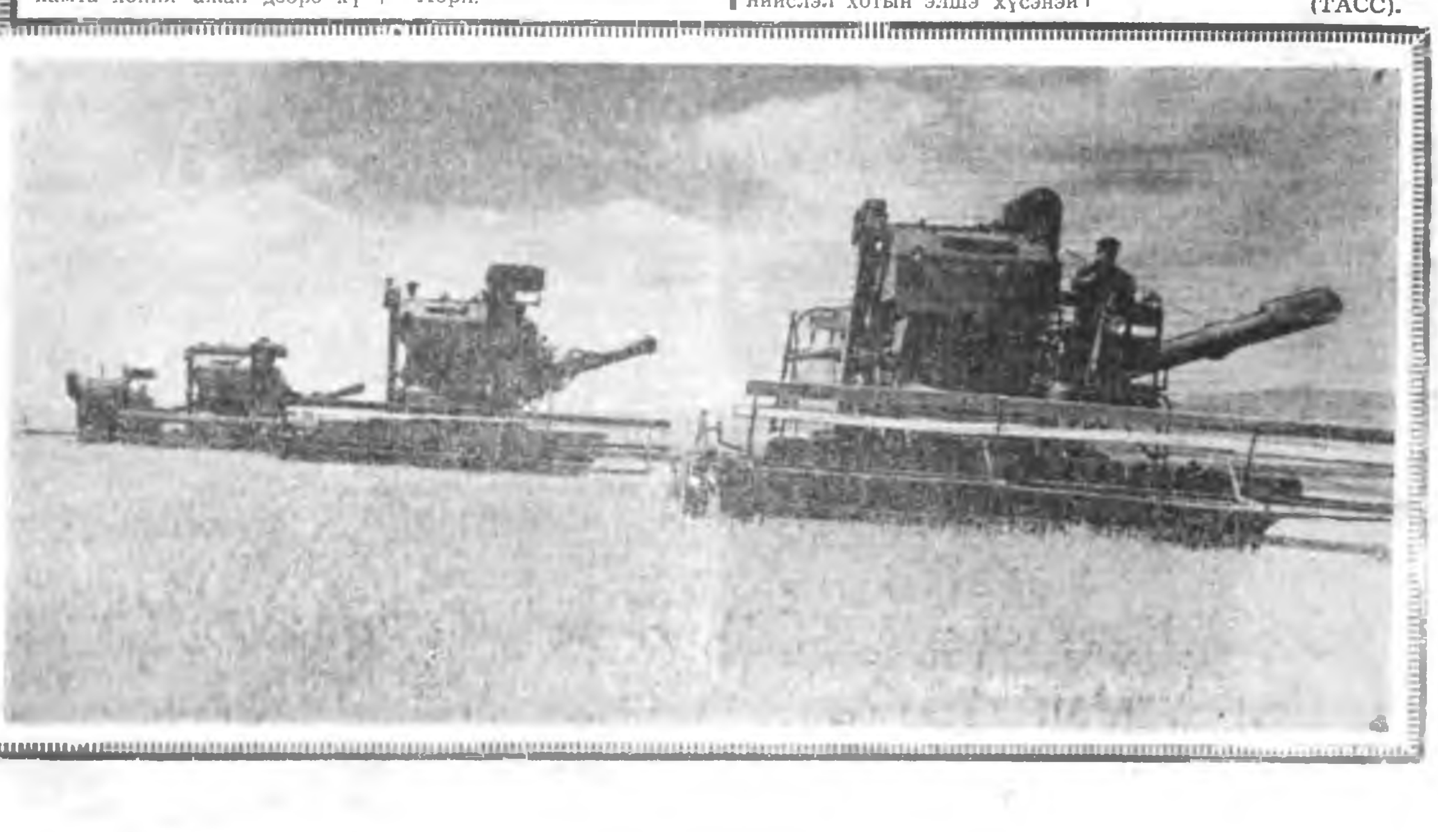
Мүнөө энэ ажахыда таряа хадалга түлэг дундаа ябажа байна. Түрүүшын үдэрhөө ЖВН-6 түхэлэй жаткатай 15 комбайн эртэ таригдаhан шэниисын ургаса амяарлан хадажа эхилэнхэй. Эдээн сооhоо даб дээрэ Александр Некипеловэй агрегат эгээл ехые, 200 гектар таряа сабшанхай, мүрысөөндэ түрүүлнэ.

Байгша ондо «Победа» колхозойхид бүхы 4500 гектар таряалангай га бүхэнhөө дунда зэргээр 14 центнер ороhо сохижо, хамта 65 мянган центнер таряа хуряаха дээшэлүүлэгдэhэн уялга абанхай. Харин түсэбынь табяад мянган центнер юм. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула колхозой механизаторнууд нэгэл эрмэлзэлгэтэй, габшагай шангаар мүрысэн ажаллана. Таряа хуряалгын эхилhэнhээ хойшо колхоздо үсөөн үдэр соо 1120 гектарай шэниисэ амяарлан хадагдаад, тэрээнhээ 300 гектарынь баал суглуулагдажа сохигдоо. Мүнөө ажахын таряанай тоог дээрэ шэнэ ургасын 2500 центнер таряан бууглаад, тэрээнhээ hайнинь сэбэрлэгдэжэ, түрүүшын зуугаад центнер гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаба.

М. НАМЖИЛОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Федосия болон Александр Некипеловтэн. Таряа хадалга дээрэ комбайнууд зэлэ татана.

АВТОРАЙ фото.
Бэшүүрэй аймаг.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ТУҺАЛАМЖАЯА ҮРГЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ бүгэдэ—арадай хэрэг гэжэ тоологдоно. Республикымнай промышленностиин хүдэлмэришэн анги, предприяти, организацинуудай коллективүүд хүдөө ажахыда туhаламжаяа жэл ерэхэ бүри үргэдхэнэ.

Промышленна предприятинуудай коллективүүд шефтээ абаhан колхоз, совхозуудтаа мал ажалай байра, ажапуудалай гэрнүүдые, культурын эмхи зургаануудые барижа үгэнэ, гараар хэгдэдэг ажал оньhожоруулха хэрэгтэнь туhална.

Шефтээ абаhан ажахынуудтаа городой предприятинуудай коллективүүдэй ямар туhаламжа хүргэжэ байhан тухай хөөрэхыень манай корреспондент партийна, совет органуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан байна. Тэдэнэй үгэhэн харюу доро толилогдобо.

ПАРТИИН ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙКОМОЙ ТРАНСПОРТЫН ТАҺАГЫЕ ДААГША Д. Е. НАЗАРОВ:

Районой предприятинуудай олонхи коллективүүд хүдөө ажахыда туhаламжа үзүүлхэ хэрэгые өөhэдынгөө нангин уялга гэжэ тоолоно. Районоймнай олонхи коллективүүд, жэшээлхэдэ, авиазаводой, ЛВРЗ-гэй коллективүүд, түмэр замшад колхоз, совхозуудые шефтээ абаад, олон янзын хүдэлмэри хэжэ байдаг.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаhадань туhаламжа хүргэхэ зорилгоор өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые хүдөөдэ ажаллахаар эльгээнэ. Бүхыдөө районой предприяти, организацинуудhаа 1630 хүдэлмэрилэгшэдые колхоз, совхозуудта эльгээхэ гэжэ хараалагдаhан байна. Мүнөө дээрээ 1640 хүн ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ туhалжа байна. Тэдэнэй 417-ниинь механизатор мэргэжэлтэй тула трактор, машина жолоодоно. Таряа хураалгын эхилхэдэ тэдэнэр комбайн жолоодолсохо, комбайнернуудай туhалагшаар ажаллаха юм.

Бүхыдөө манай район аймагуудай ажахынуудта 6700 тонно үбhэ бэлэдхэхэ юм. Августын 25-най байдалаар тэрэнэй хахадынь бэлдэгдээ. Районой предприятинуудhаа 8 трактор, 2 косилка, 2 автомашина хүдөө эльгээгдээ. Республикымнай 11 аймагуудта районой түлөөлэгшэд эльгээгдэжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта үбhэ тэжээл бэлэдхэлсэжэ байна.

«Бурятгражданпроект» институдай, «Бурятэнерго» управлениин, Улаан-Үдын нефтебазын болон бусад зарим коллективүүд үбhэ бэлэдхэхэ даабаряа дүүргээ. Авиазаводой коллектив Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай колхоз, совхозуудта 2000 тонно үбhэ бэлэдхэжэ үгэхэ байна. Тэрэнэйнгээ 1.000 тонныень бэлэдхээ. Энэ коллектив эдэ үдэрнүүдтэ туhаламжаяа улам үргэдхэжэ байна.

Эгээл томо коллектив болохо ЛВРЗ энэ жэлдэ гээгдэжэ ябана. Тэдэнэр шефтээ абаhан Яруунын аймагай ажахынуудта 1500 тонно үбhэ тэжээл бэлэдхэхын орондо орондоо 400 тонно бэлэдхээ, «Теплоприбор» заводойхид даабаряа мүн лэ хахадтань хүргөөгүй байhаар.

Гадна районой предприятинуудhаа 62 жолоошод Буряадай автотранспортна управлениин мэдэлдэ эльгээгдээ. Тэдэнэр эндэhээ автомашинануудые даажа абаад, таряа хураалга, шэрэлгэ дээрэ ажаллаха юм.

УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭП ЗАВОДОЙ ЗАВКОМОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Е. С. БОЖЕДОМОВ:

Манай заводой коллектив ба Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад хоорондоо холбоотой болоhоор үнинэй юм. Бидэнэр шефтээ абаhан энэ ажахыдаа шадал зэргээрээ туhалха гэжэ оролдонобди.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэнь бодото туhаламжа хүргэхэ гэжэ манай коллектив хараалhан байна. Малай байра ба бусад барилга хэхэ уялга абтаа hэн. Тэрэнээ бэелүүлэн, тус бүридөө 600 хонидой байха хоёр кошара заводой хүдэлмэришэдэй хүсөөр баригдана. Мүн заводой хүсөөр энэ колхоздо 500 тоннын овощехранилища баригдажа эхилээ. Тэдэниие сентябриин 15 болотор ашаглалгада тушааха түсэбтэйбди.

Саашань хэлэхэдэ, партиин обкомой бюрогой шиидхэбэри бэелүүлэн, Сэлэнгын аймагай Карл-Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаар 15 хүнhөө бүридэhэн залуушуулай бригада, 2 трактор эльгээгдээ. Тэдэнэр 200 тонно үбhэ бэлдэхэ даабаритай. Заводой комсомолой организациин секретарь Борис Тараненкын хүтэлбэрилдэг бригада хэдэн үдэрэй туршада 70 тонно үбhэ, 150 гектарай кукуруза хураагаа.

Һаяхан заводоймнай үшөө 20 хүдэлмэришэд таряа хураалгын үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо механизатораар ажаллахаар ошобо. Тэдэнэр таряа хураалгын дүүрэтэр колхоздо хүдэлхэ.

ТООГОЙШЬЕ БА ШАНАРАЙШЬЕ ТАЛААР

Карелидэхи Юшкозерско леспромхозой В. И. Перттуненагай бригада модо шэрэдэг эгээн ехэ МАЗ-509 гэжэ автомашинануудаа ашаг үрэтэйгээр хэрэглэжэ, hарадаа хоёр мянган кубометр модо зөөгөө. Тиигэжэ леспромхоз доторхи дундуур туйлалтаhаа гурба дахин ехэ ажал бүтээhэн байна.

Ажалаа шэнэ гурнмаар эмхидхэhэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаа. Энээнэй урда тээ Налевальска районой бусад иимэшүү предприятинуудтал адляар Юшкозерто хоёр жолоошонтой экипажда модо зөөхыень даалгадаг байhан. Тэдэнь халаан халаанаар замда ябаха нэгэл янзын үнэмшэлгээр дүүргэдэг [illegible]гаа. Гэхэ зуура, заhабарилагшад ба жолоошодой хоорондо үгээ ойлгол-соогүй ябадал гарадаг hэн. Машинанууд мастерскойнуудта удаан баригдадаг, тиигээд жолоошодой ажалай үрэ дүн заhабарилагшадые hонирхуулдаггүй байба.

Түбэй лесопунктын партийна организациин секретарь В. А. Перттуненагай үүсхэлээр транспортна бригада томодхогдоhон байна. Тиигэжэ модо шэрэдэг табан машиные арбан жолоошон ба слесарь-заhабарилагша даадаг болоод, бригадань ганса нарядаар ажаллахадаа хүн бүхэниие урмашуулна. Үдэрэй хоёр халаан эмхидхэгдэн, дүрбэн машина рейсэдэ гаража, табадахинь резервэдэ байдаг. Тэрэ машинын жолоошодой нэгэниинь амардаг, нүгөөдэнь—слесарьтаа хамта резервэдэ байhан машинаяа шалгадаг, заhадаг юм.

Слесарь - заhабарилагшые өөрынгөө коллективтэ абахадаа жолоошодой олзонь халташье хороогүй.

Жолоошодой шэнэ эмхидхэл леспромхоздо яhалхан аша туhатай байжа. Модо зөөлгын хэмжээн ехээр нэмэхэhээ гадна, мүн ондоошье ашаг үрэдэ хүртөөгөө. Жэшээлхэдэ, В. А. Перттуненагай бригада тоhо түлишэ, машинын элдэб хэрэгсэлнүүдые алмаха, арьбадаха, заhабарилгануудайнь хоорондохи ябалгые hунааhанай ашаар, «МАЗ-509» түхэлэй машина худалдан абахаар мүнгэ нөөсэлhэн байна.

Перттуненагай ба тэрэнэй нүхэдэй дүй дүршэл Карелиин автономито республикада үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Карелиин леспромхозуудта хорин табан томодхогдоhон транспортна бригада түрүүшүүлэй жэшээгээр хүдэлдэг болонхой.

Н. МИЛОВ,
ТАСС-ай корр.
Карельска АССР.
Калевальска район.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ НЭГЭН

Ю. А. Паршуков—Улаан-Үдын прибор-бүтээлгын заводой шэнэ байшангай hуури табилдажа эхилhэн хүнүүдэй нэгэн мүн. Тиигэhээр түрүүшынь корпусуудай баригдахада, тэрэ автомат оньhон түхеэрэлгэнүүдые заhабарилагшын hурагшаар механическа цехтэ хүдэлхөөр ороо hэн.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо 14 жэл үнгэрөө. Оролдосо хэшээлтэй, ажалша бүхэриг байhанайнгаа ашаар Юрий Александрович эрхим түрүү мэргэжэлтэ болонхой. Заhабарилhан автомат түхеэрэлгэнүүдынь бүхы халаан соогоо зогсолтогүйгөөр хүдэлжэ, эрхим шанартай продукци үгэдэг юм.

Коммунист Ю. Паршуков даалгагдаhан хэрэгтээ — үйлэдбэриингөө даабарида гү, али ниитын хүдэлмэридэ үнэн зүрхэнhөө, хариюусалга ехэтэйгээр хандадаг байhан дээрэhээ нүхэдтөө хүндэтэй болонхой.

Тэрэ ажалай ехэ амжалтануудые туйлана. Үйлэдбэри дээрэ hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Юрий Александрович Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Нёдондо завод доторнь дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, «1975 оной социалис мүрысөөндэ илагша», «Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгүүдтэ хүртэhэн байгаа.

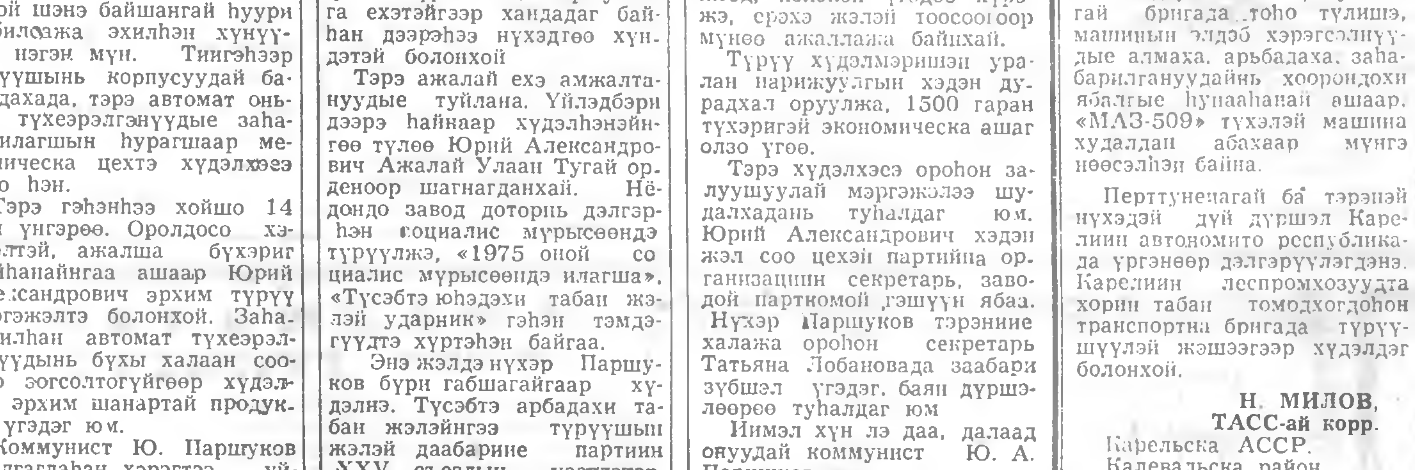
Энэ жэлдэ нүхэр Паршуков бүри габшагайгаар хүдэлнэ. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабарине партиин XXV съездын нээгдэтэр дүүргэхэ гэhэн В. Ф. Шумиловай жэгүүртэ үүсхэл дэмжээд, хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, ерэхэ жэлэй тоосоогоор мүнөө ажаллажа байнхай.

Түрүү хүдэлмэришэн уралан нарижуулгын хэдэн дурадхал оруулжа, 1500 гаран түхэригэй экономическа ашаг олзо үгөө.

Тэрэ хүдэлхэсэ ороhон залуушуулай мэргэжэлээ шудалхадань туhалдаг юм. Юрий Александрович хэдэн жэл соо цехэй партийна организациин секретарь, заводой парткомой гэшүүн ябаа. Нүхэр Паршуков тэрэниие халажа ороhон секретарь Татьяна Лобановада заабари зүбшэл үгэдэг, баян дүршэлөөрөө туhалдаг юм.

Иимэл хүн лэ даа, далаад онуудай коммунист Ю. А. Паршуков.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Воронежско областиин Репьевскэ районой Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхоз үнгэрhэн табан жэлэй үедэ эрхим hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан Тугаар шагнагдаhан, ВДНХ-гай хүндэлэлэй Бүхэсоюзна дэбтэртэ оруулагдаhан юм. Ажахын үйлэдбэриие дээдэ эрдэмтэй залуу мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. Таряа хураалгын үедэ комсомол-залуушуулай 4, 13 автоэкипаж эмхидхэгдэжэ, үдэрэйнгөө нормые 150 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой таряа хураалга дээрэ.
ТАСС-ай фотохроника.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨ

ГУРБАДАХИ ДАБАА

ХҮЙТЭНШЭГ үглөөгүүр hэн. Хүнтэйн хүндыhөө hулахан зүүн hалхин үлеэнэ. Тиигэбэшье халуун үдэр болохо шэнжэтэй. Огторгойдо нэгэшье үүлэн үгы. Эртэшье hаань шубуухайнууд аялга дуугаа эхилэнхэй.

Үглөө бүриие Буянто сэдьхэл дүүрэн угтадаг аад, харин мүнөө энэ hулахан hэбшээн энэ сэл хүхэ гэнгэри hанаандань таараhагүй хаш.

— Юрдөө, үдэшэ болотор ябахамнай ха... Эдихэ хоолоо бэлдээрэйл даа. Голой эрьеэр зүүн хойшоо ябаад түршаха болоо, — гэжэ гэртээ ороhоор тэрэ hамгандаа дуугарба.

— Эндэ зөөжэ ерэhэн түрүүшын үдэр ногоон бирагүй гээ хамнайш. Мүнөө хонидоо туугаад баhа хайшаа ошохоёо hанабаш? — гээд, Дарима Буянтуевна хорихо hанаатай дуугарба.

— Үгыл даа. Би энэ зүүн хонишо үшөө ябаагүйб. Мүнөө яаралгүй хараха hанаан бии. Зунай түрүүшын hара гараба. Харин хониднай садатараа нэгэшье эдеэлээгүй. Гараа барьяад hууха бэшэ, бэдэрхэл хэрэгтэй бшуу даа.— гээд, тэрэ даруу янзаар хэлэбэ.

Энэ үедэ hамганиинь хоёр үдэрэй саана болоhон ушарые hанаандаа оруулба. Юуб гэхэдэ, эндэ, зуhаланда буухан дары бараагаашье хүсэд буулгангүй нүхэрынь морёо унаад, Баргажанай эрье тээшэ гүйлгэшэhэн байгаа. Теэд бусажа ерэхэдээ тиимэ сухалтайшаг, олон үгэгүй hэн. Тухайлхада, бэлшээрил муу байшоо хаш. Тиимэhээ тэрэнэй мүнөө хүнэй үгэдэ орохогүйень Дарима Буянтуевна яhалал тухайлжа hууба.

Бэлшэхэеэ hанашаhан хонид үүдэ нээхэдэнь багтажа ядан газаашаа тэгүүлнэ. Тиигээд hүүлшын хонинай hүрэгэй хойноhоо гүйшэхэдэ, хонишон мориндоо саб байса мордоод гүйлгэшэбэ.

Һалхи hүрин хонид түргэн шуумайна. «Бороошье орохо бэшэ аад, үдэр бүри үлеэхэ амар hаалта зүүн hэбшээн гээшэб» гэжэ тэрэ байгаалида сухалаа хүрэhэндэл гэмэрнэ. Хоёр модо тухай ябаад байхадань зүлгэ ногоон угтажа, хонид ябадалаа аалидуулхадал гэбэ. Уhан тээhээ арюун сэбэр агаар hэбшээлбэ. Урда хадын саанаhаа үглөөнэй улаан наранай түрүүшын туяа тала лайдаар сасарба.

КАРЛ МАРКСЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ түрүү хонишон Буянто Сагалаевич Гармаевтай би хоёр жэлэй саана алтан намарай нэгэ үдэр танилсаагша hэм. Таряанай поли дээрэ хонидынь тархяа үргэнгүй бэлшээжэ ябахадань, эзэн сэдьхэлээ хаданги байгаагша бэлэй. Тэрэ гэhээр энэ хүнэй ажал хэрэгээр аргатайдаа hонирхожо ябагшаб.

Гармаев — ажалша хүн. Гушаад гаран оной үеэр тэрэнэй залуу наhаниинь үнгэрөө. Тосхондо түрүүн бии болоhон тракторнуудай нэгэндэ hуужа, ажабайдалайнгаа түрүүшын дабаа гаталаа. Хоёрдохи дабаагаа дариин утаан соогуур гаталаа hэн. Харин мүнөө гурбадахи дабаагаа гаража ябана гэхэдэ алдуу болохогүй. Хонишоной [illegible] Мүнөө арбан наймадахи жэлээ хони харана. Элдэб юумэ үзөө. Һайншье, муушье жэлнүүд болоо. Зүгөөр ямаршье жэлдэ тэрэ хонидоо гарзалуулангүй, ноохо хайшалха, малаа түлжүүлхэ даабаряа дүүргэhэн лэ байха. Нэгэ иимэ тайлбари хэхэ хэрэгтэй. Тэрэ олон жэлэй туршада жэл бүри хурьгадые даажа абаад, хойто зуниинь ноохыень хайшалhанай hүүлээр түлгэнүүдээ колхоздоо тушаадаг юм. Олонхинь эхэ хонидой hүрэгтэ ниилүүлэгдэхэ, бэшэнниинь бэлэдхэлдэ тушаагдаха, ажахын дотоорой хэрэгсэлдэ гаргашалагдаха. Юhэдэхи табан жэлэй даабари Гармаев амжалтатай дүүргээ. Гурба мянга шахуу хонидые колхозойнгоо hүрэгтэ ниилүүлээ, гүрэндөө хэдэн арбаад центнер ноохо, хэдэн зуугаад центнер хонинной тарган мяха тушаагаа бшуу.

Ноохо хайшалhанай hүүлээр hаяхан 569 толгой түлгэнүүдые баhал колхоздоо үгэбэ. Түлгэ бүхэнhөө 2,8 килограмм гэхэ гү, али хамтадаа 15,0 центнер ноохо абаа. Тиигээд июлиин 18-да 585 хурьга таhалжа абаба. Ажалынь дахин шэнээр эхилбэ.

ИЮНИИН ХАХАДААР Токсохо гэжэ газарта оршодог тэдэнэй зуhаланда ерээ hэм. Нээрээшье, таатан зохид газар. Гэрэйнь хажуугаар хүйтэн уhата Онёо горхон мэлмэрэн урдана. Тойроод шугы бургааhан, ногоон тала, үнгын сэсэг. Үдэрэй халуунда hоогууд соо хонидынь тиирэнхэй, өөрөө гэртээ байгаа hэн.

Гэрэй эзэнэй шэг шарайе адаглахада, он жэл зүн дэгээн үнгэрөөгүй хэбэртэй. Толгойнь сагаан үhэн олошорhон янзатай, нюуртань наhанай тэмдэг элирэнхэй. Ажабайдалданьшье олон хубилалтын болоhые зугаа дэлгэхэдээ ойлгобоб. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ 60 наhала хүсөө, зургаан үхибүүдынь «муу борьбоёо гээгээ». Хоёрынь тусхай hургуулинуудые дүүргээд, ажаллажа эхилэнхэй. «Ажалай ветеран», «Илалтын 30 жэл» гэhэн медальнууд олон тоото шангууд дээрэнь нэмэнхэй байба.

— Ган гасуур боложо байна. Бэлшээри ехэ муу. Юрдөө, малаа садхаахын тула бүхэли үдэр тала махаха баатай бологдоно. — гээд тэрэ хөөрэбэ. Һүүлдэнь нигэжэ нэмээбэ: — Энэ тойромкай хамтын мал дүүрэн. ехээр шэлэхэ. голохошье юумэн үгы ааб даа.

«Энэ хонишон бэшэнhээ юугээрээ илгаатай хадаа ходо амжалта туйлана гээшэб» гэhэн бодолдо абтаа hэм. Хэлэhэн үгэнүүдhээнь гол удхыень илгаруулжа абахые оролдооб. Олон асуудалшье hурааб. Зүгөөр тиимэ өөрсэ ондоо үлүү юумые оложо шадаагүйб. Бэшэ хонишодойл хэдэг юумые хээд лэ ябадаг хүнби гэжэ хэлэжэ hуугаа бшуу.

Үнэндөө тэрэнэн ажал нэгэл ондоо hудаhатан. Абьяасынь ехэ. Гармаев өөрынгөө урда тодорхой зорилго табидаг, тэрэнээ бэелүүлхын тула бүхы юумые хараадаа абадаг. Жэшээлхэдэ, хонидые бэлшээлгэ абаад үзэе. Энэ жэлэй муу бэлшээриие, эндэ сугларhан колхозой олон малые хараадаа абабал, хонидоо hайнаар адуулхын тула ехэ оролдолго, шадабари хэрэгтэй байна бшуу. Үшөө тиихэдэ эзэн хонишон бэеэ хүсэhэн ехэ хонидые харана бэшэ. Хурьгадые адуулхын тула оншо, дүршэл хэрэгтэй. Малаа адуулха саг, бэлшээридэ хүрэжэ ошохо ба бусаха зай, хурьгадай хүсэ шадал, хэды сагта уhалха, амаруулха, ямар сагта, ямар ногоон туhатайб гэхэ мэтые тэрэ үдэр бүри хараадаа абана.

БОДОЛТОЙ ябадалынь тэрэнэй дайшадые үедэ туhалан. Даруу зориг, шэн габьяа дүрбэн жэл соо тэрэнэй [illegible] байhан юм. Эндэ тэрэнэй нэгэл баатар хэрэгые дурдахам. Тэрээндэ бэлэг болгон барюулагдаhан Львов хотодо хэблэгдэhэн «Бродовский котел» гэжэ номhоо энэ хэhэг абтаба.

...«Һомоной эшхэрээн. танкнуудай наяраан. Бүhэлэлгэhөө мултарха hанаатай дайсан ээлжээтэ добтолгоёо эхилээ. Княже гэжэ тосхоной хажууда оршоhон нэгэ толгой дээрэ бэхижэhэн капитан Болгарай танкова рото дайсанай энэ сохилто бэедээ даажа абаа hэн. Хахад час шахуу саг соо танкова тулалдаан боложо, эсэсэй эсэстэ дайсан сухариха баатай болоо.

Абяа шэмээн замхажа, танкистнууд машина сооhоо гараба. Эсэhэн бэень газарта унахаяа hанана. Механик-жолоодогшо Буянто Гармаев танкаяа тойрон харана.

— Амарыш! Досоошни хүнгэн болохол. Урдамнай үшөө хүшэр харгы байна ха юм, — гээд, танкын командир лейтенант Василий Сорокодумов механигта хандаба.

Гармаев нэгэ hандарhан окопой хажууда хэбтээд, хоёр нюдөө аниба. Минута соошье эдэ бүгэдые мартаха дураниинь хүрэнэ.

«Хүшэр харгы!.. Теэд хэзээ хүнгэн байhан юм. Али Курска дүхэриг дээрэ гү?» гэhэн бодол тэрэнэй толгойдо ороно.

Тооhон ба утааhаа халашаhан бүүдэгэр үдэр танкаяа дайсанай позици тээшэ залан ябаhанаа, окопуудые низа бута дараhанаа hанан хэбтэбэ. Гэнтэ башниинь hомон тудажа, командирынь шархатаа. Удангүй ехэ буугай hомон сэхэ тудажа, танкнь дүрэжэ эхилээ hэн... Һүүлдэнь экипаж шэнэ танк абаа. Тэрээгээрээ мүнөө энэ хүртэр, Львов шадар ороод ябана.

— Манай нютагта, Полтавщинада, мүнөө таряагаа хураба хаш даа, — гээд, энэ үедэ Федор Хейло hанаа алдан дуугарба.

— Минии Чувашида комбайнууд hаяар поли дээрээ гарахань гэжэ hамда бэшэнэ, — гээд, Егор Воронцов харюуган үгэ дуугарба.

Нигэжэ таряашан угтай хүбүүд hанаа амархан нютагтаа мэтэ зугаална гэжэ hанахаар hэн. Зүгөөр тиимэ бэшэ. Украин сержант Федор Хейло, чуваш младша сержант Егор Воронцов ба тэдэнэй нүхэд, экипажай гэшүүд буряад Буянто Гармаев, командир ород Василий Сорокодум гэгшэд түрүүшын дуугаар дайнда орохоор бэлэн байгаа.

Үглөөгүүр поли дээрэ дайсанай танкнууд бии болоо. Ехэ буушад тэдэниие буудажа захалаа. Буянто машинаяа hайн позицида гаргаба. Егор пушкын казеннигтэ hомо хабэ, Федор пушкынгаа ама танкнууд тээшэ залаба.

— Тудааш! — гээд, зүүч захын «тигрэй» гэнтэ байшахада лейтенант хашхарба.

Үшөө хоёр буудахадаа, Хейло хоёрдохи танк hалгааба. Бэшэ экипажнуудшье мэргэн буудаа.

Нигэжэ капитан Болгаран ротын урдахи поли дээрэ дайсанай табан танк дүрэжэ байба. Дайсанай добтолго сохигдоо.

Хэдэн часан үнгэрhэн хойно танкнууд дахин харагдаба. Энэ үедэ самолёдууд бии боложо, айхабтараар бомбодожо эхилээ.

Буянто хүндэ машинаяа хүхэ утаан, улаан гал соогуур урагшань залаба. Дээдэ люгээ багаханаар онгойлгоходоо, Сорокодум гэнтэ дайсанай ябаган олон сэрэгшэдые харажархиба. Тэдэнэр ябадал дундаа автомадаар иишэ тиишэнь гурим бусаар буудаба.

— Пехотые буудаха! — гэhэн захиралта лейтенант үгэбэ.

Осколочно снарядууд автоматчигуудай зэргэдүүлээд урда удаа дараалан тэhэржэ, немецүүд иишэ тии[…] ха захалба. [illegible] гүйлдэнэ, гараашье [illegible]

— Урагшаа! Т[…] танкнуудаа хойноhо[…] түргэн! — гэhэн ш[…]ралта рацяар ротын [illegible] дирhаа энэ үедэ а[…]

Ехэ буугай hомон[…] али бомбын тэhэр[…] юушьегүй хоохон [illegible] зурууд газараар т[…] жыhэн тарянай п[…] Гармаев танкаяа [illegible] ябуулба. Удангүй [illegible] ро тарянай абар-т[…] лаанууд гэшкэгдэж[…]

— Тростянец горо[…] хүдөөгэй харгы [illegible] гараба! — гэhэн [illegible] рацяар дахин абтаба. ротын командир [illegible] Болгар экипаждаа [illegible] тээшэ ябахые [illegible] байгаа.

Гэнтэ ехэ хүсэтэ[…] танкыень айхабтар [illegible] дайраба. Удаань [illegible] болоод, түмэрэй [illegible] дуулдаба. Хейло [illegible] байшаба. Моторшье [illegible]

Харин энэ үед[…] ябаhан танкистар [illegible] эдээниие буудаhан [illegible] пушкын расчедые [illegible] бутара дараад [illegible]

— Заhабари хэ[…]бди! — гээд, Гармае[…]төө хандаба.

Зүгөөр командир [illegible] гэжэ тэрэ мэдээгүй [illegible] Тэрээнэй гарыень [illegible] түзи абаhан Хейл[…] хэбтүүлээд. Гармае[…]цов хоёр танкынга[…] заhан холбоод, кат[…]рэнь татажа эхилээ.

Зунай үдэр дүүр[…]шээ. Наран доро [illegible] hүүлшынгээ элшээр [illegible] оройе эльбэн байгаа. таhан лейтенант н[…]рэ hуунхай.

[illegible]

ДАЙНАЙ hҮҮ[…]

[illegible]

Н. ГАЛДАНОВ.
Баргажанай аймаг.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

Түрүү комбайнер Александр Уласюк үдэр бүхэндэ даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ халаан соо 350—300 центнер шэнисэ сохино.
АПН-эй фото.

РСФСР:

СОРГО ХЭГШЭДТЭ БАЯР ХҮРГЭНЭ

Ленинградай «Электросила» нэгэдэлэй «Красный Выборжец» заводой түмэр сорго хабтайлгалгаыш жэлдээ 100 мянга гаран түхэриг мүнгэ алмаха аргатай болоо. Юуб гэхэдэ, турбогенераторнуудта хэрэглэгдэхэ соргонуудые бүтээхэ технологие хубилгаhан байна. Энэ ушарhаа шэрэлгын хүдэлмэри нилээд хахагдаа.

Арбан таба метр утатай соргонуудые хэгдэгшэ hэн. Сорго хабтайлгагшан Г. Кирдун, Н. Купреев гэгшэд предприятиин мэргэжэлтэдтэй хамта сорго бүтээлгын технологио хубилжа, үшөө зэмсэг хэжэн байна. Энээнэй ашаар соргонууд үшөө арбан метрээр ута болохо.

Үйлэдбэриин талаар харилсаатай предприятинуудай ажал хүдэлмэриие hайжаруулха зорилготойгоор «Красный Выборжец» заводто социалис мүрысөөн дэлисэ үргэжэ. Заводой коллективэй захиалнуудые эрхим шанартайгаар, түргэнөөр дүүргэжэ, Харьковай машина бүтээлгэдэ, Саяно-Шушенскэ ГЭС баригшадай, мүн бусад коллективүүдэй баяр баясхаланда хүртөө.

БЕЛОРУССИ:

БАЙГААЛИ — МАНАЙ ХАНИ

«Байгаалиин баялигые гам наригаар хэрэглэхэ, оршон тойронхие хамгаалха» — наашаг Минск хотодо болоhон республиканска выставкын гол темэ иимэ байгаа.

Газарай үйлэдбэриин хүсэ дээшэлүүлхэ асуудалда олонхи зүйлнүүдынь зорюулагдаа. [illegible]

Выставкын горитой хубинь энээндэ зорюулагдаа.

Республикын ой модоной талмайн үргэдхэлэ, ан амитадай, шубуун шонхорой олон зүйлнүүдые [illegible] түс выставка эли бодо гэршэлнэ. Эндэхи гол мүрэнүүдэй уhан, город болон хүдөө [illegible] агаар сэбэр болохой. Промышленна предприятинуудай [illegible] 800 түхеэрэлгэ hүүлэй жэлнүүдтэ баригдаа.

АРМЕНИ.

АВТОМАТИКЫН АРГААР

Кироваканай «Автоматика» заводто бүтээгдэhэн приборнуудта хүнэй гар дүтэ хэрэгдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, түс прибор [illegible] автоматическа линиин аргаар хэгдэжэ бшуу. Энээнэй ашаар ажалай бүтэсэ таба дахин дээшэлээ. Продукциин шанар hайжарhан байна.

Поточно линиин хүдэлжэ эхилээтэ зэргэ, предприятиин [illegible] Ябагша жэлдэ [illegible] автомат линии ашаглалдаа үгтэхэ. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээн гурба дахин дээшэлээд, [illegible] 50 процент [illegible]

ТУРКМЕНИ:

ДЫНИ ЭДЕЭШЭЭ

Теджененэй колхоз хоорондын овощой-бахчын нэгэдэлдэ дыни сугдулжа эхилээ. «Вахарман» гэжэ сортын дыни түс тустаа арбаад килограмм татана. Иимэ [illegible] урдань энэ абтаагүй юм гэжэ үбгэд, хүгшэд гайхалдана.

Үйлэдбэрээ шэнээр эмхидхэлгэ болоhоор, иимэ амжалта туйлагдаа. [illegible] Тедженскэ колхоз хоорондын [illegible] эмхидхэгдээн юм. [illegible]

Нэгэдэлэй хүдэлмэришэд энэ жэлдэ 1100 тоннохой [illegible] Оронойhоо [illegible]

ТАДЖИКИСТАН[…]

ЦЕХЭЙ БИБЛИОТ[…]

[illegible]

ХИЗААР ОРОНОЙМНАЙ ТҮҮХЫН ГЭРШЭ

Республикын музейнүүдэй хүдэлмэриие шэнэдхэн хубилгаха зорилгонууд

...хир хүхэ тэнгэри доро ...үдэ үргэнөөр сэлижэ, ... мянган харагшадые ...һан этнографическа ...нээгдэhээр гурбан жэл ... боложо байна. Буряа... АССР-эй байгуулагда... 50 жэлэй ойн баярай ...тэ ерэhэн айлшад энэ ... түрүүшын харагшад ... юм.

...рhэн гурбан жэлэй ... 50 гара мян... энэ музейдэ орожо, ... шадарай арадуудай ... культурын, ажаhууда... хэрэгсэлнүүдые, модон... уралан бүтээhэн ...үдые, гэр байрануу... Эхэ оронаймнай ... хото городhоо ха... 25 гүрэнhөө айлшад ... манай музейтэй та...

...дхал, hанамжануудай (мүнөө иимэ дэбтэр... музейдэ олон) иража ...да, янза бүриин үндэ...танай, олон ондоо, мэр... наhаараа адли бэ...нүүдэй тэмдэглэлнүүд ... юм. Украинын уран ...шод, студентнэр, hу... Англи, Японhоо ерэ...шалагшад, Америкын ...то Штадуудай, Фран... журналистнууд. Мон... Арадай Республикын ...эд өөhэдынгөө hанам... дурадхалнуудые тэндэ ... Хүн бүхэн өөрын ... Зүгөөр тэдэ үгэнүүд ...аа үнэн зүрхэ сэдьхэл...пээтэй байна бшуу.

...СС-эй Буряадай обко... Буряадай АССР-... министрнүүдэй Совет энэ ... байгуулха тухай тог... 1968 ондо абаа hэн. ... экспонадуудые бү... байгуулха, суглуул... тула ехэхэн ажал хүдэл... хэгдээ. Дүй дүршэл... эхилхэгшэ, коммунист ... Хомосов. Буряадай ...лай эрдэмтэд К. Н. Ге...ва, Т. М. Михайлов, ... Хамзина болон бусадай ...лго, эдэбхи үүсхэл ... нилээд ехэ.

...публикын аймагуудhаа ... хуушанай гэрнүүд, ... асарагдажа эндэ та..., ехэ удха шанартай хэ...лнүүд, арадай уран бү... зохеолнууд суглуу... Зүүн Сибириин ара...й-буряадуудай, шэмээ... эвенкнүүдэй ур...айдал эли тодоор ха...hан ёhотой комплекс... эндэ бодхоогдоо. Эдэ ...айранууд соо ороходо, ... хизааран онсо шэнжэ ...нэ, экономико, ажахын ... харилсаан харагда... арадуудай өөрсэ шэнжэ... уран бүтээлэй олон ян... хүгжэhэн түүхэтэйнь ...анабди.

...ейн барилга үшөө ...үй. Тиибэшье тэрэ... хүгжэлтын генеральна ...й ёhоор нилээд ехэ ... хэгдээ. Элдэб этно...ска экспонадуудые, ... соёл культурын хү...үдые бэдэрэлгэ үргэл...оо. Тиихэдээ Совет ...й үедэхи ажалшадай ... байдалые харуулhан ...дууд мүн лэ суглуу... Мүнөө үедэ музей... 12 мянган экспонат тоо...

...публикын музейнүүдэй ... ябуулга шэнжэл-жэ үзэхэдэ, совет хүниие хүмүүжүүлхэ, тэрэнэй эрдэм ухаанай мэдэсые гүнзэгырүүлхэ, сүлөөтэй сагыень hайнаар үнгэргэхэ талаар нилээд ехэ юумэн хэгдэнэ гэжэ ойлгохоор. Энэмнай партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин шухала участогуудай нэгэн болоно бшуу.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын хоёр музей республикадамнай бии. Эдэмнай юун бэ гэхэдэ, Центральна Азин шэнжэлhэн ород мэдээжэ эрдэмтэн, академик В. А. Обручевой нэрэмжэтэ, хизаар ороноо шэнжэлэлгын Хяагтын, буряад мэдээжэ эрдэмтэн М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ республиканска музейнүүд болоно. Мүн Ц. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей хүн зондо гоё hайханиие ойлгуулха талаар нилээд ехэ юумэ хэнэ.

Республикын табин жэлэй ойн баярай урда тээ Улаан-Үдэ хотодомнай выставкын залтай шэнэ гэр ашаглалгада үгтөө hэн. Сэхыень хэлэхэдэ, Зүүн Сибирь дотор выставкын иимэ зал хомор ёhотой. Һүүлэй табан жэлэй туршада манай музейнүүдэй хамтын талмай 3 дахин ехэ болоо. Мүн музейнүүдтэ hомологдоhон мүнгэнэй хэмжээн дээшэлээ. Юhэдэхи табан жэлэй эхиндэ манай музейнүүдтэ 116 мянган хүн ородог hаа, тэрэ тоо 1975 ондо 319 мянга хүрэтэр ураhан байна.

Шэнэ нээгдэhэн декабристнуудай музейдэ хүн зон мүнөө олоороо ерэнэ. Үшөө 1939 ондо Буряадай АССР-эй Совнарком Новоселенгинск тосхондо декабристнуудай музей нээхэ тухай тогтоол гаргаа hэн. Теэд дайн эхилшоо. Декабристнуудай бунаалгаанай болоhоор 150 жэлэй ойн урда тээ энэ музей нээгдээ. Дээдэ-Үдэ (мүнөөнэй Улаан-Үдэ) хотоhоо 135 километрэй газарта. Новоселенгинск тосхондо декабристнууд — аха дүүнэр Михаил, Николай Бестужевтан, Константин Торсон гэгшэд олон жэлдэ ажаhууhан юм. Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ Николай Бестужев. Константин Торсон гэгшэд хүдөөлүүлэгдэнхэй.

Энэ хизаарта декабристнууд ажаhуухадаа, юрын буряад хүн зонтой танилсажа, нүхэсэжэ, тэдэниие элдэб хэрэгтэ hургаhан байна.

Декабристнуудай музей купец Д. Д. Старцевай хоёр дабхар гэр соо түбхинэнхэй. Энэ музей соо ороод ябахадаа, декабристнуудай хүдэлөөн, хаанта Россин шэрүүн үеын баатар хүнүүд тухай экспонадуудые харанабди.

Хяагта хотодо хоёр жэлэй саада тээ нээгдэhэн совет-монгол хани барисаанай музей хоёр ороной хоорондохи экономико болон соёл культурын талаархи холбоо барисаае эли тодоор гэршэлнэ. Эндэ табигдаhан экспонадууд, документнүүд, материалнууд хоёр арадай хоорондохи хани барисаан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ.

Байгал далайн эрьедэ оршоhон Бабушкин хотодо В. И. Ленинэй суута соратник Иван Васильевич Бабушкинай нэрэмжэтэ музей нээгдэнхэй. Ородой түрүүшын революциин үүлэн соогуур Мысовая станци дээрэ сагаан гвардейцүүдтэ баригдажа, баатарай үхэлөөр унаhан революционер тухай энэ музейн экспонадуud хөөрэнэ.

«Зуу дахин дууланхаар, нэгэ дахин харahаниинь дээрэ» гэhэн арадай сэсэн үгэ бии. Тиимэhээ дээрэ дурдагдаhан музейн залнууд соогуур ябаhан хүн зон урдын түүхэтэй ушаржа, тэрэ үеын амисхаалые мэдэржэ, гайхамшаг документнүүдтэй танилсана ха юм. Музейнүүд яахадаа хүн зоной анхарал татанаб?

Коммунис байгуулалтада совет арадай туйлаhан амжалтануудые алишье талаhaань дүүрэнээр харуулха хэрэгтэ ехэ анхарал hүүлэй үедэ табигдадаг болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай боложо дүүрэhээр 30 жэлэй ойн урда тээ М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музей соо совет общество байдалые харуулhан шэнэ таhаг нээгдээ hэн. Баатарлиг табан жэлнүүдэй үедэ совет хүнүүдэй шэн зоригто ажалые, партиин съезднүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, областной партийна организациин ажал ябуулгые энэ таhаг яhала hайнаар харуулжа шадана. Тиибэшье үнэншэмөөр, харагшадта hанал бодол түрүүлмээр экспонадууд, документнүүд үшөөл хомор байна. Мүнөө үеын ажабайдалые эли тодоор харуулха гээшэмнай тон орёо, хүшэр гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Энэ асуудалые бэлэхэнээр шиидхэхэгүйш Тиигээдшье энэ талаар баян дүй дүршэл багашаг hэмнай.

М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музейн гэрэй уйтан дээрэhээ элдэб олон экспонадые табихын аргагүй.

Хяагтын музейн хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд тухай яhала хэлсэнэбди. Ерэхэ жэлдэ Хяагта хотын 250 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэнь ха юм. Тиимэhээ музейн хүдэлмэрилэгшэдэй хэхэ, бүтээхэ юумэн айхабтар ехэ байна бшуу. Мүнөө музейн зарим таhагууд шэнээр hэльбэн hэргээгдэжэ байна.

Байгша оной январь hара соо КПСС-эй обкомой бюрогоор «Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ республикын музейнүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» гэhэн тогтоол абтажа, арбадахи табан жэлэй туршада болон саашанхи жэлнүүдтэ музейн хэрэгые хүгжөөхэ асуудалнууд элирхэйлэгдэhэн байха юм.

Манай музейнүүд хожомоо ямар болохоб? Ямар срээдүй тэдэниие хүлеэнэб? Эгээл түрүүн этнографическа музей тухай эндэ дурдал. 3,5 километрэй зайда hунаhан энэ археологическа комплекс хадаа харагшадай анхарал айхабтар ехээр татана. Энэ музейн экспонадууд хадаа Байгал шадар 30—40 мянган жэлэй саада тээ ажаhууhан хүн зоной байдалтай бидэниие танилсуулна. Центральна Азида гүрэнэй түрүүшын нэгэдэлэй үнэтэ памятнигуудые бидэндэ орхиhон гуннануудай үе сагые эндэ табигдаhан хоёр байра, Ивалга тосхоной хажуудахи гуннануудай хотоhоо асарагдаhан хүүрнүүд эли тодоор гэршэлэн харуулна. Мүн гуннануудай hүүлээрхи үе сагай памятнигуудта анхарал хандуулмаар.

Зүүн болон баруун буряадуудай байдалые харуулhан комплекснууд баригдажа байна. Эндэ шадалтай болон үгытэй буряадуудай гэр буусa, байранууд табигданхай. Эдэ бүгэдые хаража ябахадаа, XIX зуун жэлэй хоёрдохи хахадай байдалтай танилсанабди. Эдэ комплекснууд хадаа тэрэ үеын буряадуудай соёл культура, ажаhуудалые гансашье харуулна бэшэ, буряад тосхоной ангиин талаар илгаран байhые эли тодоор гэршэлнэ.

XVII зуун жэлдэ Байгал шадар нүүжэ ерэhэн шэмээшэгүүд болон хасагуудай байдалые харуулhан тусхай барилганууд эндэ бүтээгдэхэ байна. Сибирь орондо түрүүшынхиеэ ерэhэн, гүрэнэй хилые сахижа байhан хасагуудай тэрэ үеын hуудал байдалтай манай харагшад танилсаха.

Байгал шадарай арадуудай түлөөлэгшэдэй агнууриин, уран дарханай болон элдэб хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг зүйлнүүдэй тусхай комплекс эндэ бүтээгдэхэ байна. Агнууриин зэр зэмсэгүүд, хирпиисэ галдаха, алта угааха, тарла татаха хэрэгсэлнүүд эндэ олоор табигдаха.

Байгалай эрьеэр ажаhууhан хүн зоной ажабайдалые харуулhан тусхай экспонадууд харагшадай анхарал татаха. Эдэ экспонадууд хадаа буряадууд болон шэмээшэгүүдэй ажаhуудалай хэрэгсэлнүүдhээ тад ондоо байха. Юуб гэхэдэ, эндэ hууhан арадуудай ажаhуудал, хэдэг хэрэгынь онсо илгарна ха юм. Тэдэнэй ехэнхидээ хэдэг ажалынь агнуури байгаа бшуу. Загаhашадай урса гэрнүүд, гүльмэнүүд, омолиин боошхонууд, онгосонууд болон бусад хэрэгсэлнүүд эндэ табигдаха. Энэ комплексые түхеэрэн эмхидхэхэдэ, ехэхэн шадабари, эрдэм мэдэсэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

XVIII—XIX зуун жэлнүүдтэхи Байгал шадарай хото городуудай түхэл маягуудые харуулhан тусхай комплекс эндэ түхеэрэгдэхэ. Тэрэ үеын 13 экспонат-гэрнүүд асарагдаха, мүнөө тэдэнэй табаниинь асарагдажа, табигдаад байна.

Байгал шадарай байгаали харуулhан таhаг хадаа музей доторхи музей болохо байна. 400 янзын амитад болон бусад зүйлнүүд 50 гектар газарта табигдаха. Байгал шадар амидардаг эдэ амитад болон ургамалнууд харагшадай анхарал татаха байха. Энэ хэрэг хадаа байгаалиин баялигые сахиха хэрэгтэ ехэ удха шанартай ха юм.

М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музейн коллективэй хэхэ хүдэлмэри мүнөө үедэ айхабтар ехэ. Энэ музейн саашанхи хүгжэлтын асуудалнууд бидэниие баясуулна. Юуб гэхэдэ, экспонадуудые табиха талмайнь 4 дахин ехэ болохо байна бшуу. Тиимэhээ эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, манай республикын ажалшадай амжалтануудые, совет обществын түүхые, үсэгэлдэрэй болон мүнөөдэрэй байдалые үргэнөөр харуулха хэрэг саашадаа hайжарха байна бшуу. 1977 ондо, Совет засагай тогтоhоор 60 жэлэй ойдо энэ таhаг нээгдэжэ, түрүүшын харагшадые баясуулха юм. Бухыдоо энэ таhаг 700 дүрбэлжэн метр талмай эзэлхэ. Үнэн дээрээ энэмнай дэлхэйн гайхал — Байгал далайн байгаалиие харуулhан музей болохо байна бшуу.

КПСС-эй обкомой бюро музейнүүдэй хүгжэлтын замуудые элирхэйлхэ зуураа шэнэ музейнүүдые нээхэ тухай тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалhан байна.

Манай Эхэ орон дотор эгээл баян жасатай хоёр музейдэ шэнэ таhагуудые нээхэ hанаатайбди. Түбхын түрүүндэ, 1945 он болотор хүдэлhэн, шажан мүргэлдэ эсэргүү музейн жасын бааза дээрэ шажан болон атеизмын түүхын шэнэ музей нээгдэхээр хараалагдана. Буряад орондо ламын шажанай яажа хүгжэhэн, тэрэнэй социально-политическэ үүргэ, буряад арадые дарлалгада ямар нүлөө үзүүлhэн тухай энэ шэнэ музей олон экспонадуудаа дэлгэжэ, харагшадай урда табиха байна. Буддын шажанай харша политика элирүүлэн харуулhан экспозициие шадамараар шэлэн эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ шажанай удха шанарые, шэнжые эрдэм наукын талаар үнэн зүбөөр тайлбарилжа, скульптура, бурханай дүрсэнүүд, ламануудай элдэб хэрэгсэлнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Эндэ тусхай мэргэжэлтэд хүдэлхэ зэргэтэй болоно бшуу.

Эрдэмтэдэй оролдолгын ашаар үшөө нэгэ музей нээгдэхээр хараалагдана. Энэмнай юуб гэхэдэ, Зүүн зүгэй арадуудай искусствын музей болоно. Энэ талаар бидэнэр нилээд баян жасатай байнабди. Уран зураг, скульптура, урлалгын искусство гэхэ мэтэ эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ байна. Монгол үгсаатанай, Россин, Түгэдэй, Хитадай, Японой арадуудай уран бүтээлнүүд олоной анхаралда табигдаха.

Центральна Азиин арадуудай уран hайханай соёл культурын нэгэ hалбари байhан, хүгжэлтөөрөө шажан мүргэлтэй холбоотой байhан искусствын экспонадууд эндэ гол hуури эзэлхэ бшуу. Олон зуун жэлэй туршада монгол, буряад болон бусад арадуудай бүтээhэн зохёолнууд, түүхын талаар үнэтэй юумэнүүд эндэ табигдажа, арадуудай урдын түүхые эли тодоор харуулха байна. Арад бүхэнэй соёл культурын түүхэтэ үндэhэнүүдые марксис-ленинскэ үзэл сурталай талаhaа зүбөөр ойлгохо, үнгэрhэн үе сагай искусствые диалектикын үзэл бодолоор шэбшэн ойлгохо хэрэгтэ энэ музей ехэ туhалха байна бшуу.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейнүүдэй дэргэдэ хэдэн филиалые нээхэ болонобди. Жэшээлхэдэ, Хяагтын музейн дэргэдэ мэдээжэ эрдэмтэд, Центральна Азиие шэнжэлэгшэд тухай экспонадуудые оложо табихабди.

Монгол, Түгэд, Хитад болон бусад оронуудые олон жэлэй туршада шэнжэлхэ хэрэгтэ Хяагта хотын үүргэ ехэ байhан байна. Энэ хото аяншалгын, эрдэм шэнжэлэлгын олон экспедицинүүдэй ёhотой «үүдэн» боложо үгэhэн байна бшуу. Аяншалгаhаа бусаhан хүнүүд hөөргөө эндэ ерэдэг байгаа. Хяагтын музей, географиин бүлгэм хадаа экспедицинүүдтэ бэлдэхэдэнь, аяншалгануудаа эхилхэдэнь бүхы талаар туhалдаг байгаа бшуу.

Мүнөө республика доторнай арадай 20, hургуулиин 100 гаран музей тоологдоно. Олдохоhоо шухаг, hонирхолтой экспонадуудтай арадай музейнүүд манайда яhалашье олон. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын станциин локомотивно депогой хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө музейдэ дуратай юм. Тиихэдэ Үльдэргын дунда hургуулиин түүхэ болон географиин багшанар нютагай арадай музей соо хэшээлнүүдээ ходо үнгэргэдэг.

КПСС-эй обкомой бюрогой шиидхэбэриин ёhоор зарим аймагуудта арадай музейнүүдые эмхидхэжэ, хизаар ороноо шэнжэлэлгын М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музейн филиалнууд болгохоор хэмжээ ябуулганууд абтаха юм. Арбадахи табан жэлэй туршада республикын хэдэн аймагуудта иимэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Байгал-Амарай түмэр замай барилгын участогууд дээрэ ерээдүйн музей эмхидхэхэ хүдэлмэри эхилэнхэй. 20-дохи зуун жэлэй агуу барилга — БАМ-ай түүхэдэ зорюулагдаhан музей хэдэн жэл болоод, Северобайкальск посёлогто нээгдэхэ байна.

Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ музейнүүдэй үүргэнүүдые дээшэлүүлхэ талаар партиин обкомой хараалhан түсэбүүдые бэелүүлхын тула музейн хүдэлмэрилэгшэд, партиин райкомууд, республикын культурын министерство эмхидхэлэй нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй болоно. СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд эндэ ехэ туhа хүргэхэ болоно. Тиихэдэ Эхэ оронаймнай Москва, Ленинград болон бусад хотонуудай музейнүүдэй туhаламжа бидэнэртэ хэрэгтэй. Дүй дүршэлөөр баян мэргэжэлтэд, музейн үнинэй хүдэлмэрилэгшэд бидэнэртэ ехэ туhа хүргэхэ байна.

Энэ талаар хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй ордента Гүрэнэй түүхын музейн хүдэлмэрилэгшэд Г. А. Митрофанова, Е. Г. Горохова, Бородиногой сэрэгэй-түүхын музейн хүдэлмэрилэгшэд В. С. Чижов, РСФСР-эй габьяата уран зураааша А. И. Коренцов, уран зурааша К. М. Соловьев гэгшэд декабристнуудай музей байгуулха хэрэгтэмнай ехэ туhа хүргөө hэн. Мүн А. С. Пушкинай бүхэсоюзна музейн хүдэлмэрилэгшэд туhатай дурадхалнуудые бидэндэ үгөө.

Эрдэм шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд Н. В. Иксанова, А. С. Соустин гэгшэд байгаалиин музейн проект дээрэ мүнөө хүдэлжэ байна.

Республикын музейнүүдэй урда табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула эгээл түрүүн кадрнууд тухай бодомжолхо болонобди. Музейн мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ асуудал орёо хүшэр байна бшуу. Юуб гэхэдэ, музейдэ хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэдэг дээдэ нэгэшье hургуули Эхэ орон доторнай үгы ха юм. Музейн хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ, тэдэниие томилхо талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй болоно.

Республикын бүхы музейнүүдые болон дурасхаалта памятнигуудые хамгаалха бүлгэмые хүтэлбэрилхэ нэгэ дирекциие республика доторнай байгуулха шухала гэжэ hанагдана. Тиигээд ерэхэдээ, музейнүүдэй хүтэлбэри нэгэн боложо, ажал хэрэгшье урагшатай ябаха ха юм.

Ингэжэ бидэнэр КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, совет хүниие хүмүүжүүлхэ талаар музейн хүдэлмэрилэгшэдэй урда шэнэ зорилгонуудые табинабди.

Энэмнай ехэл удха шанартай хэрэг. Республикымнай музейнүүд жэлhээ жэлдэ улам хүгжэжэ, олон тоото экспонадуудаа хүн зондо харуулжа, ороной түүхэтэй танилсуулжа, шэнэ амжалтануудта зоригжуулжа байг лэ.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ,
КПСС-эй обкомой культурын таhагые даагша.

...венкнүүдэй чум. А. МАНТАЕВАЙ фото.

Һэеы гэр. А. МАНТАЕВАЙ фото.

...графиин музейн үүдэн. Саада талаhaа hүмэ харагдана. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалшадай эрилтэ хангадаг Хурамхаанай комбинадта бэрхэ оёдолшон Людмила Позднякова хүдэлдэг. Тэрэ эхэнэрнүүдэй хубсаhа оёдог мастер юм. Людмила энэ мэргэжэлдэ hаяшаг hураhаншье hаа, түргэн саг соо гоё hайханаар хубсаhа оёдог болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрхэ оёдолшон Л. Позднякова.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АЖАЛШАДАЙ дэшэгүүдhээ

БҮХЫ НАҺААРАА БАРИЛГАШАН

Даши Намсараевич Цыбиков нютаг нугадаа хүндэтэй юм. Бүхы наhаараа hүхэ, харуултай хахасангүй ябажа, уралан дархалhан эд хэрэгсэлнүүдынь, бодхоолсоhон барилгануудынь мүнөө тоолошогүй олон ха юм. Аяар 1932 онhоо, тэрэ барилгашанаар хүдэлжэ эхилhэн. Оролдосотой бэрхээрээ нютагайнгаа зониие гайхуулжа, «гартаа дүйтэй» хүбүүн гэлсүүлдэг байгаа. Барилгашадай бригадые хүтэлбэрилжэ эхилхэдэнь, хэншье гайхаагүй бэлэй. Тэрэ сагhaа хойшо нүхэр Цыбиковай даадаг бригада Нуурта, Хужар, Дүтэлүүр, Хуурай, Цахир гэжэ тосхон, hууринуудаар барилга хэhэн байна. Енгорбойн совхоздо бодхоогдоhон хонидой кошара, малай байра, соёлой байшангууд, малай дал, хорёонууд, ажалшадай ажаhуудалай гэрнүүд Даши Намсараевичай ажалша бэрхые, бригадынгаа ажал хэрэгые эмхидхэжэ шададагые эли тодо гэршэлнэ.

Дуратай мэргэжэлээ тэрэ саг зуура hэлгэхэ баатай болоо hэн. Ушар гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайн боложо, Даши Намсараевич холын фронт мордоо hэн. Хатуу шанга тулалдаанай түрүү зэргэдэ тэрэ ябалсажа, дайсаниие бута hамна сохилсоо. «Дайгаа даралсажа, даагаа hүүлдэжэ» нютагаа бусаад, хуушанайнгаа ажалда орожо, түрэл ажахыгаа хүгжөөн бодхоохо хүсэлэнтэйгөөр хүдэлжэ ороо бэлэй. «Ажалша хүн арадтаа хүндэтэй» гэжэ хэлсэдэг. Тиимэhээл Даши Намсараевич олоной магтаал hайшаалда хүртэжэ, Нуурта нютагай хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой бшуу.

Даши Намсараевичай ажалай намтарhaa нэгэ жэшээ дурдамаар. 1972 оной хабар үерлэhэн Зэдэ гол Нууртын хүн зондо ехэхэн хүшэр байдал тохёолдуулба. Үерлэhэн гол эрье hабаhaa халижа, улад зоной гэр байра, хашаа хорёодо дүтэлжэ, урдахуулхаар шэнги болобо. Тиихэдэнь нютагай зон ондоо газарта гэр байрануудаа зөөлгэбэ. Эгээл энэ үедэ нүхэр Цыбиковай бригадынхидай айхабтар ехэ хүдэлмэри хэhыень эндэхи зон хэзээдэшье мартахагүй. Оройдоо хоёр hарын туршада нютагай бүхы гэр байранууд голой нүгөө талада гаргагдажа, дахинаа бодхоогдоhон юм. «Даши Намсараевичай үгы hаа, голой нүгөө талада гаража тиимэ түргэнөөр түбхинэхэгүй hэмди даа», — гэжэ мүнөөшье болотор эндэ хэлсэдэг. Тэрэншье зүб. Нүхэр Цыбиков 60-аад хоногой туршада hүхэ мадагаяа орхингүй, бригадынгаа гэшүүдтэ эршэтэ ажалай жэшээ харуулан дахуулжа, тосхоноо богони болзор соо шэнээр бодхоолсоо бшуу. Дүршэл шадабаринь одоол туhатай байгаа.

Даши Намсараевич 60 наhандаа дүтэлжэ ябана. Тиигэбэшье хүнгэн сарюун зандаа, барилгашадайнгаа бригада хүтэлбэрилжэ, олохон залуу хүбүүдые дүй дүршэлдөө hургажа байна. Бүри залуу наhанhaa барилгашан боложо, түрэл ажахынгаа хүгжэлтэдэ өөрынгөө горитой хубита оруулhан үнинэй барилгашан мүнөөшье болотор барилгашанай хэрэг үргэлжэлүүлhээр.

Д. НИМАЕВ.
Захааминай аймаг.

МҮНГЭН ШАНДА ХҮРТӨӨ

1976 оной хоёрдохи кварталда республикын аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын ажалшадай дунда гүрэнэй страховани үнгэргэхэ талаар дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн Мухар-Шэбэрэй аймагта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй 300 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаба. Хоёрдохи hуури эзэлhэн Кабанскын аймагта, Улаан-Үдэ хотын Советскэ райондо 200-гаад түхэригэй шан үгтэбэ.

Түрүү hуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэhэн дурсагдагша аймагууд ажалшадай дунда страховани эмхидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан предприяти, колхоз, совхозуудай, ажалшадай депутадуудай сомоной, сельскэ, поселково Соведүүдэй эдэбхитэдые шагнаха болоно.

Үнгэрhэн үе соо арад зоной дунда страховани үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгада Сэлэнгын, Баунтын аймагуудай эдэбхитэд hайн амжалта туйлаhан байна.

— Манай районой страхованиин хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө предприяти, эмхи зургаануудта үдэрhөө үдэртэ ябажа гарахадаа, хараалагдаhан түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байгаабди. Саашадаа хотынгоо ажалшадай дунда энэ хүдэлмэреэ улам hайжаруулжа, мүрысөөндэ түрүүлжэ гарахаар эмхидхэлэй хүдэлмэри хүн зоной дунда ябуулхые оролдохо байнабди, — гэжэ Улаан-Үдын Советскэ районой гүрэнэй страхованиин инспекциин таhагай начальник А. Н. Кормишкина хөөрэнэ.

Манай корр.

Амитадта, байгаалида зорюулагдана

М. Горькиин нэрэмжэтэ Республиканска библиотекэдэ амитад болон байгаалида зорюулагдаhан «Бидэнэрые тойроод байгаали» гэhэн номой выставкэ уншагшадай анхарал татана. Выставкэ хэдэн хубинуудhаа бүридэнэ. Тэдэнэй дунда «Амитадай аймаг», «Ногоон хани» гэhэн гаршагуудые уншахат. Амитад тухай номууд соо совет элитэ эрдэмтэ, аяншалагшад, профессор А. Г. Банниковай «Советскэ Союзай заповедникүүдээр» гэжэ ном, С. В. Покровскиин «Амитад тухай бэсэрээнүүд» болон бусад номууд харуулагдана.

Тиихэдэ библиотекын хизаар ороноо шэнжэлгын литературын таhагта «Буряадай байгаали ба тэрэниие хамгаалга» гэhэн номой выставкэ мүн лэ харуулагдана. Эндэ Байгал далайда Баргажанай заповеднигтэ, байгаали болон амитадта зорюулагдаhан номууд, альбомууд табяатай. Тэдэнэй дунда уран зохёолшо ба ангуушан М. Жигжитовэй «Далай шадархи дайда» гэжэ роман, «Байгаалиин баялигые хамгаалха ба тэрэниие бодолтоор ашаглаха» гэжэ статьянуудай сборник, Н. Старков ба Г. Зарубкиягай «Буряадай амитадай аймаг» гэжэ ном бии.

Манай корр.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Республикымнай Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет ухаалан зохёогшод болон уралан нарижуулагшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүдые гаргаад, энэ мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые элирүүлhэн байна.

Улаан-Үдын авиазаводой, түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ заводой, «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи ПМК-гай, Буряадай транспортна управлениин 2-дохи ГАП-ай коллективүүд уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын ашаг үрэтэй ехэ хүдэлмэри хэжэ, хахад жэлэй үрэ дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ илажа гараа. Эдэ коллективүүд Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудта, 1-дэхи мүнгэн шангуудта хүртэбэ.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай уралан нарижуулагшад 2-дохи мүнгэн шанда хүртөө. 3-дахи мүнгэн шанда Буряадай модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай эдэбхитэйшүүл хүртэhэн байна.

Мүн республикымнай Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет техническэ эдэбхи үүсхэлэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, энэ хэрэгтэ олон хүниие хабаадуулха зорилгоор социалис мүрысөө дэлгэрүүлхыень, ухаалан зохёолгын болон уралан нарижуулгын хүдэлмэри hайжаруулха талаар зохихо хэмжээ абахыень «Бурводстрой» трестын, хилээмэнэй продуктнуудай управлениин, «Бурятпромстройматериалы» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд болон ВОИР-ай соведүүдэй түрүүлэгшэнэрые уялгалhан байна.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Ливандахи аюулта ушар

Ливандахи зүришэлдэн тулалдажа байгаа таланууд ниислэлэй хүн зоной ажаhуудаг кварталнуудые буудахаяа болихо тухай үшөө нэгэ хэлсээ энэ неделидэ баталаа. Гэхэтэй хамта, Араб оронуудай лигиин үүсхэлээр Ливандахи зүришэлдөө хёмороое политическэ талаарнь гуримшуулан заhаруулха, жэл хахад шахуу соо үргэлжэлжэ байгаа граждан дайе болиюулха тухай хөөрэлдөөнүүд боложо байнхай.

Гэхэ зуура, Ливандахи хюдалсаан Араб оронуудай лигиин туhаламжаар энэ удаа одоошье болиюулагдахань гү гэhэн найдабаринин хүсэлдэхэнь үшөөл мэдэгдэнэгүй. Христиан хархис этэгээдүүд тус оронииe хубааргаха, амяраа «христиан гүрэн» тогтоохо хараа бодол баримтална. Джуни гэдэг багахан хотые тэдэ этэгээдүүд өөhэдын ниислэл болгонтоод байна. Баруунай талын удамаршадтай американ хоер дипломадай ойрын үдэрнүүдтэ хэлсээнүүдые хэhэнэй hүүлээр тэндэ мүнөө США-гай консульство тогтоо[…]жо байнхай. Баруун гүрэнүүд ба Израиль буу зэбсэгүүдые, инструкторнууд ба хүлhэнэй хүнүүдые нишэ олоор эльгээнэ.

Ливандахи оршон тойронхи далайе зубшуулан Израилиин блокадын эмхидхэгдэhэнhээ уламжалан, национально-патриотическа хүсэнүүдэй, палестин эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй элдэб хэрэгсэлнүүдээр хангагдаха арга боломжо хаhагдаа. Энэ ушар патриодуудые харшалха, тамалха ябадалдань хархис этэгээдүүдтэ туhа хүргэнэ. Гадаадын хэблэлэй тэмдэглэhэнэй ёhоор Сириин сэрэгүүдэй Ливанда оруулагдаhан ябадал хархис хүсэнүүдтэ тупа дүхэм болоно.

Олон арбаад мянган хүнэй ами наhанда хоро хүргэhэн Ливандахи мүнөөнэй аюулта ушарнууд Дүтын Зүүн зүгэй зүришэлдөөн хёмороонoй гуримшуулагдан заhаруулагдаагүй байhанай шалтагаан империализмын, сионизмын ба хархис хүсэнүүдэй ябуулгын үрэ хойшолон болоно. Эдэл хүсэнүүд лэ Израилиин ээрхэг түрим[х]эй политикын үргэлжэлүүлэгдэжэ байhанай түлөө харюу[…] ые [т]aaxa ёhотой. Эдэнэр палис[…]тин арадай хуулита эрхэнүүдые бэелүүлгэдэ али болохоор hаад ушаруулна. Ливанай түрүү үзэл бодолтой, патриотическа хүс[энүүд]ые hүнөөн дараха гэжэ оролдоно. Энэ орон дотор алалсаан хюдалс[аа]най үргэлжэлжэ байhан ябадал араб гүрэнүүдэй нэгэдэмэл фронтын хүсые задагайруулна, Израилиин эзэмдэhэн газар дайдые сүлөөрүүлхын түлөө, Палистинын асуудалые тааруу зүбөөр шиидхэхын түлөө тэмсэлhээ эдэниие hамааруулна, эзэмдэгдэhэн араб газар дайдые «ашаглажа» үргэлжэлхэ арга ээрхэг түримхэйшүүлдэ олгоно. Империализмын, сионизмын хүсэнүүдэй, хархис бүлэгүүдэй дэбэргэн hүжэрөөжэ байгаа Ливандахи граждан дайн Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалай гол шалтагаанhаа — араб газар дайдые эзэмдэжэ үргэлжэлhөөр байhан Израилиин түримхэй политикаhаа дэлхэйн олониитын анхаралые hамааруулгадань тэдэ хүсэнүүдтэ туhалха.

Ливанай патриодууд оронииень хубаргаха, газар дайда дээрэнь «хоёрдохи Израилиие» тогтоолгодо эсэргүүсэн — араб арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй тэмсэхын тула хэрэглэгдэхэ үшөө нэгэ плацдарма бии болгохо зорилготой империалис хорото үгэсэлгэдэ эсэргүүсэн, эрид шууд тэмсэнэ. Ливандахи хёмороон гадаадын хүсэнүүдэй хамааралгагүйгөөр, амгалан демократическа ёhоор ливанайхидаар лэ өөhэдөөрнь шиидхэгдэжэ болохо, шиидхэгдэхэ ёhотой, тиин тус ороной бэеэ дааhан, сүлөөтэ байдал, территориальна бүтэн бүрин байлга хангагдаха гээд Ливанай патриодууд этигэнэ.

Таиландада сэрэгэй диктатура хэрэггүй

Таиландада hаядаа болоhон үйлэ хэрэгүүдhээ харахада, энэ орон доторхи хархис сэрэгшэд мүнөөнэй граждан правительствада эсэргүү хорото үгэсэлгэ эмхидхэхэ гэhэн хүсэл бодолhоо арсаагүй байhаар. Гэхэ зуура, Бангкогто боложо байгаа ехэ митингнүүд ба жагсаалнууд энэ орон дотор сэрэгэй диктатура hэргээн байгуулха гэhэн хархис этэгээдүүдэй hэдэлгэнүүдтэ харюу сохилто хэхэ гэжэ демократическа хүсэнүүдэй хүсэд шиидэнхэй байhые гэршэлнэ.

Анхан фельдмаршал Прапат Чарусатьенэй Таиландада нюусаар ерэhэниинь нимэ жагсаалнуудай хэгдэхэ шалтагаан болоhон байна. 1973 оной октябрьда буhалгаанай болоходо тушаалhаа унагаагдаhан диктаторнуудай триумвирадта тэрэ хабаададаг байhан аад, хэhээлтэhээ айжа, оронhоо зугадаhан юм. Энэ хорото этэгээдэй Бангкогто ерэhэн тухай зэрэб сахилгаан мэтэ түргэнөөр тэндэхи ниислэлдэ тараhан байна. Студентнэрэй, хүдэлмэрилэгшэдэй, социалис партиин ба бусад демократическа эмхинүүдэй зүгhөө эрид шанга эрилтэнүүдэй табигдаhанай hүүлээр лэ Таиландын полици Чарусатьениие бэдэржэ эхилээ. Тэрэниие армиин нэгэ офицерэй гэрhээ дары олоhон байха.

Анхан энэ диктатор «өөрын ушар шалтагаанаар», «эхэ ороноо hанаhан» дээрэhээ орондоо ерээ гэhэншүүгээр правительствын тайлбарилбашье hаань, Чарусатьениие дары барижа хааха. сүүдтэ үгэхэ эрилтэ демократическа олониитэ табиба. Эдэнэй hанамжын ёhоор, зүнэг фельдмаршал США-тай сэхэ холбоотой сэрэгэй диктатурын ёhо гурим Таиландада hэргээхые hэдэдэг сэрэгэйхидэй ба бусад хархис этэгээдүүдэй хоорондо холбоо тогтоохо звено болохо байгаа ха.

Баhа нэгэ ондоо ушар байдал анхарал татана. Дипломатическа харилсаа тогтоохо, амгалан ёhоор эргэ оршолгын политика баримталан бэелүүлхэ гэжэ Вьетнамай Социалис Республикын ба Таиландын правительствануудай зүблэрэн ойлголсоhоной hүүлээр оройдоо хоёрхон неделиин үнгэрөөд байхада. Таиландын хархис сэрэгшэдээр, тэдэнэй американ үмэглэгшэдөөр үүсхэгдэhэн энэ нюуса ерэлгэнь бэелүүлэгдээ. Хоёр ороной хоорондын энэ хэлсээе баруунай хархис бүлэгүүд ба сэрэгэйхид, тайлбарилан хэлэбэл, Таиландадахи США-гай сэрэгэй баазануудые усадхаха, энэ оронhоо американ сэрэгүүдые гаргуулха дурагүй бүлэгүүд лэ буруушаана.

Демократическа олониитын эрилтын ёhоор, Чарусатьен Таиландаhаа намнагдаа. «Сэрэгэйхидые хинажа шадахаяа болёо» гэжэ гэмнэгдэhэн Табит Сенивонг оборонын министрэй тушаалhаа буугаа. Индохитадай гүрэнүүдтэй хүршэ ёhоной харилсаагаа бэхижүүлхэ хараа бодол баримталха тухайдаа Министрнүүдэй кабинет лаблан батална.

Милитарис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудта эрид шанга харюу энэ удаа үгтэбэшье хархис сэрэгэй диктатурые hэргээн тогтоохо hэдэлгэ хожом дахинаа гаргагдахагүй гэхын аргагүй. Ороноо демократическа хүгжэлтын замда оруулхые эрмэлзэдэг эндэхи түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй тэмсэл үргэлжэлhөөр.

Франциин правительствын hэлгэгдэhэн тушаа

Франциин правительство шэнэлэгдэбэ. Премьер-министр Ж. Ширак тушаалhаа буугаад, тэрэнэй орондо Р. Баррые (урда тээхи правительствада гадаадын худалдаа наймаанай министрэй тушаал даадаг байhан хүниие) президент В. Жискар д'Эстэн томилоо.

Правительствын hэлгэгдэhэниинь Парижай политическэ ажал ябуулагшадта хүлеэгдээгүй ушарал болоогүй. Президент премьер-министр хоёрой хоорондо арсалдаан гарана гэhэн hураг зэрэбэй тараhаар недели үнгэрөө. Тушаалhаа бууhанай удаа Ширагай баталан мэдүүлhэнэй ёhоор, орон доторхи орёо асуудалнуудые шиидхэхын тула шухала этигэмжэ түлөөлэлгэ тэрээндэ үгэхэеэ президент арсаа юм ха.

Гэхэтэй хамта Ширагай хабаададаг, Республикаяа хамгаалха демокрадуудай союз (ЮДР) гэдэг деголлевско партиин ба правительствада ороhон бусад партинуудай гол хараа бодолой талаар горитой зүришэлдөөтэй болоhыень эдэнэй арсалдаан гэршэлнэ.

Тэдэнэйнь нэгэн юуб гэхэдэ, тус орондо тохёолдоhон экономическа хүндэ хүшэр кризисhээ гараха арга зам ба оно мүр бэдэрхэ асуудал болоно. Эндэхи үйлэдбэриин хэрэгэй улам муудажа, ажалгүйшүүлэй олошоржо (эдэнэй тоо 1 миллион 300 мянгада хүрэнхэй), юумэнэй үнэ сэнгэй жэл бүри 13—15 процентээр хүндэржэ, франкын үнын унажа байhан ушарнууд — мүнөөнэй кризисэй гэршэ үзэгдэлнүүд мүн.

Арсалдаануудайнь нүгөөдэ асуудал — гадаадын ба оборонно политика болоно. Де Голлиин хараа бодолые үргэлжэлүүлэгшэд гээшэбди гэжэ өөhэдыгөө тоолодог ЮДР-эй гэшүүд дээрэ дурсагдаhан асуудалаар правительствын баримталжа байгаа хараа бодолой хубилhые hанаата болонгёор адаглана. Гэхын дашарамда Франци бэеэ даанхай байхые хүсэдэг деголлевско политикаhаа сухарин, атлантизм тээшэ шэлжэн хадууржа, НАТО-до ойротожо байна гээд тоолоно. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник Г. Мерын дурадхаhан, НАТО-гой хараа шэглэлые даган баримталдаг гуримда, тэрэшэлэн Европын парламент гэдэгтэ hунгалта сэхэ хэхэ тухай асуудалаар Франциин мүнөөнэй хараа бодолдо ЮДР-эй гэшүүд дурагүйтэнэ. Дотоодын асуудалаар зарим реформонуудые хэхэ гэhэн президентын hанаашалгын бүтэхэ байhанда эдэнэр баhал этигэнэгүй.

Байгша оной мартда кантонуудай hунгалтын болоhоной hүүлээр правительство доторхи арсалдаан туусалдаанууд улам дэбэрэнхэй. Компартиhаа, социалис партиhаа, зүүнэй радикалнуудай хүдэлөөн гэдэгhээ бүридэдэг зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбоон hунгалтын үедэ үгтэhэн дуунай 52 процентые абажа, ехэ амжалта туйлаа hэн. Ерэхэ жэлдэ Францида муниципальна hунгалтын. 1978 ондо парламентын hунгалтын болохо байhые хараада абабал, правительствада ородог партинуудай hанаае зобоодог шалтагаан эли болоно.

Экономическа бэрхэшээлнүүдтэй, түбхын түрүүндэ саарhан мүнгэнэй үлүүсэ ехээр таралгатай тэмсэл шэнэ правительствын гол зорилго болохо гэжэ президент Жискар д' Эстэн соносхоо. Партийнабэшэ мэргэжэлтэ Баррые премьер-министрэй тушаалда томилходоо, шухала гээд hанадаг хэмжээнүүдээ бэелүүлхын тула хуули засагые шангаар барихаб гэжэ президент hанаашалhан байгаа ха гээд Парижай адаглагшад баг[…]саана. Теэд, засаг барижа байгаа бүлэглэлдэ хабаатай гол партиин — ЮДР-эй зүгhөө парламент дээрэ зүндөө дэмжэгдэхэбди гээд найдажа шадахагүй байhан туладаа, шэнэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарха болоно бшуу.

Правительствын тушаалhаа буулгые шэнжэлэн сэгнэхэ зуураа, Франциин Компартиин Политбюро нигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: Ажалшадта хохидол ушаруулан, баяшуулай тала хараhан политика бэелүүлхэдээ правительствын ушардаг бэрхэшээлнүүдэй улам ехэ боложо байhые мүнөөнэй зүришэлдөөн элирхэйлэн гэршэлнэ. Правительствын шэнэдхэгдэн хубилгагдаhан ушар ямар зорилготойб гэхэдэ, баяшуулай ашаг туhые хамгаалха политика бэелүүлжэ үргэлжэлхын тула хүсэеэ хубилган эмхидхэhэн ябадал болоно гэжэ ФКП тоолоно.

А. БИРЮКОВ,
С. ФРОЛКИН,
Е. ЕГОРОВ.
(ТАСС).

Футбол
ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛААЛТ[А]

Манай «Сэлэнгэ» командатай ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэхөөр ерэhэн Ижевскын «Зенит» командын футболистнууд мүнөөдөө 18 очкотой, мүрысөөнэй таблицада 14-дэхи hуури эзэлжэ ябана. Эдэнэр «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ 1968 онhоо хойшо наадажа ябахадаа, урдуурхи hууридa гаража шадаагүй юм. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ дүрбэдэхи зонодо наадахадаа hүүлшын hуури эзэлhэн.

Байгша онhоо манай табадахи зонодо түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн наадануудта долоон командые шүүhэн, дүрбэнтэйнь тэнсэhэн байна. «Сэлэнгын» футболистнууд наадaнай түрүүшын хахадта эдэнэртэ айлшалхадаа 2:0 тоотойгоор шүүгдэжэ ерээ hэн. Тиин харюугайнь наадан үнгэрэгшэ амаралтын үдэр боложо. Футболой наадaнда дуратайшуул авиазаводой стадион дээрэ олоороо суглараа. Мүрысөөнэй судья Геннадий Мельков (Владивосток) үдэшын 6 часта жэмбүүрээ үлеэжэ, наадан эхилээ.

«Сэлэнгын» футболистнууд абаhан бүмбэгээ алдангүй урагшаа хэдэн удаа гарахадаа, яhала hайн добтолго эмхидхэжэ шадана. Наадaнай эхилhээр долоон минутын үнгэрөөд байхада, бүмбэгэ абаhан Михаил Пастухов гэрэнээ эршэтэйхэнээр сохиходоо, воротагай хажуу тээхи можо тудуулаад, миин hалашаба. Энэнэй удаа айлшадай ворота руу хэды удаа бүмбэгэ сохигдобошье, бүмбэгэ орожо үгэхэ юумэ бэшэ. Хорёод минутын ябажа байхада бүмбэгэ абаhан Михаил Пастухов одоошье тоо нээжэ, стадиондо сугларагшадай альга ташалганда хүртэбэ.

Айлшадай футболистнуудай дундаhаа добтологшод Евгений Соколов, Сергей Жуков, Сергей Самсонов гэгшэд эрхим hайнаар наадаа. Илангаяа Евгений Соколов хурдан солбон байhаараа шалгаржа, бүмбэгын хойноhоо харайхадаа талмайн алишье талада бии болоод байха юм. Айлшадай добтолгоёо hайнаар эмхидхэхэдэнь, манай хамгаалагшад миин байжа үгөөгүй, воротагаа хамгаалжа, үсэд шангаар наадаа. Эндэ гол хамгаалагшадай нэгэн Виктор Чикачев айлшадай добтологшо Евгений Самсоновой сүмэрэн орожо ерэхэдэнь дайран унагаажа, ялада унаа. Арбан нэгэн метрэй ялын бүмбэгэ «Сэлэнгын» ворота руу сохигдоо.

1:1 тоотойгоор наадaнай хоёрдохи хахад эхилбэ. Добтолгодо ороhон манай футболистнууд эндэл арга бэшэ шүүжэ гараха эрмэлзэлтэй байгаа. Манай футболистнууд Михаил Пастухов, Виктор Пугач, Сергей Чупров, Валерий Михнов гэгшэд яhала зүрхэтэй бэрхээр добтолго эмхидхэжэ, хоёрдохи бүмбэгэ айлшадай воротада оруулагдаба. Энэ бүмбэгэ Михаил Пастухов сохиhон байна. Тиин Пастухов мүнөөдэрэй байдалаар 19-дэхи бүмбэгэеэ сохижо оруулба. Энэнэй удаа «Сэлэнгын» футболистнууд наадaнай дүүрэтэр гэхээр айлшадай воротагай дэргэдэ наадажа, hайн добтолго эмхидх[…] Нэгэ добтолгын айлшадай вратарь бүмбэгэеэ алдажа[…] бэлэн ябаhан Вал[…]нов тэрэниие дам[…] сохиходоо, наадан[…] 3:1 болгобо. Энэ[…] даншье дүүрэжэ, […] команда хоёр […] бэшүүлбэ.

Удаадахи наадан[…] риин 2-то үнгэргэгд[…] шаар манайда м[…] таблицада түрүү hуу[ри …] лээд ябаhан Свер[…] «Уралмаш» команда[…]

Б. ЦЫРЕМ[…]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: […] ворота руу түрүүш[…] бэгын оруулагдаhа[н …] лээр.

М. СУТУРИНАЙ [...]

Телефон · Телеграф · Радио: Хилын саанаhаа

ВАРШАВА

Ород хэлэнэй багшанарай хуралдаан

ТАСС

Ород хэлэнэй ба литературын багшанарай уласхоорондын гурбадахи конгресс секцинүүдэй хүдэлмэрээр дүүрэhэн байна. Энэ хадаа дэлхэйн 50 гаран оронhоо Варшавада сугларhан ород хэлэнэй 2 мянган багшанарай hанал бодолоо халан абалсалгын гол арга нүхэсэл болоhон байна. Ород хэлэ заалгын шэнэ аргануудые зүбшэн хэлсэхэеэ эдэнэр сугларhан байгаа. Конгрессэй делегадууд ба айлшад дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн секцинүүдэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ород хэлэн дэлхэй дээрэ ехэ нэрэ хүндэтэй боложо байна гэжэ тэмдэглэбэ. hүүлэй гурбан жэл соо манай орондо ород хэлэ шудалагшад хоёр дахин ургаа гээд Италиин түлөөлэгшэ мэдээсээ.

Ород хэлэ ба литературын багшанарай уласхоорондын гурбадахи конгрессто хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээhэн амаршалгын оршон байдалда энэ хуралдаан үнгэрhэн байна.

— Эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи хани барисаанай, үгээ ойлголсолгын суртал hургаалые нэбтэрүүлгэдэ ород хэлэ ба литературын багшанарай уласхоорондын нэгэдэлэй ехэ габьяатай байhаниинь Л. И. Брежневэй амаршалга дотор тэмдэглэгдэнэ, — гэжэ Польшоhоо энэ конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадагша С. Сятковский ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

ХОЙТО ИРЛАНДИ. Белфаст хотын 200 м[янга]н ажаhуугшад hаяхана болоhон маршда хабаада[ба]. Маршда хабаадаhан протестантска болон като[ли]к районуудта ажаhуугшад өөhэд хоорондын хемороо[…] хаха гэhэн эрилтэ табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: маршда хабаадагшад.

ЮПИ—ТАСС-ай [фото].

АККРА

Стокгольмын шэнэ уряае дэмжэхэ

ТАСС

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болиюулхын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураахын түлөө Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмын шэнэ уряа доро нэгэн hаналтайгаар гараа табиха уряатайгаар Ганын Эб найрамдалай ба hаналаа нэгэдэлгын Совет оронойнгоо бүхы улад зондо хандаба.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болиюулхын тула эб найрамдалай түрүү үзэлтэй хүсэнүүд, нэн түрүүн Советскэ Союз ба бусад социалис гүрэнүүд айхабтар ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана гэжэ «Ганиэн таймс» газетэ бэшэнэ. Гэбэшье эб найрамдалай ба уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулгын дайсад энэ хэрэгтэ али болохоор hаад тойбо татана. Дайн дажар hүжэрөөхэ, хүн зониие олоорнь алаха, хюдаха буу зэбсэгүүдые, түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха гэжэ ехэтэ оролдоно бшуу.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгээ болиюулбал, шахардуу байдал hуларуулга тэхэришэгүй болохо гэжэ «Ганиэн таймс» газетэ тэмдэглэнэ. Стокгольмын шэнэ уряае дэмжэhэн ябуулга орон дотор үнгэргэхэ уряатайгаар газетэ улад зондо хандана.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорихын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр хураахын түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн эб найрамдалта бүхы хүсэнүүд хаба шадалаа нэгэдүүлхэ ёhотой гээд статья дотор хэлэгдэнэ. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болиюулхын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураахын ба шахардуу байдал hуларуулхын түлөө бүхэ дэлхэйн конференци энэ замда шухала алхам болохо зэргэтэй.

ЛИМА

Уругвайн Компартиин хандал[га]

Хархис зэрлиг ябуулгануудай зам хаахын, ороной бүхы патриодуудые үгы хэхэ гэhэн хархис этэгээдүүдэй хорото муухай түсэбые таhалдуулхын тула шухала бүхы хэмжээ ябахыень уряалан, Уругвайн Коммунис парти уласхоорондын эмхинүүдтэ, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнүүдтэ, хүнэй эрхэ хамгаалха эмхинүүдтэ, дэлхэйн бүхы түрүү үзэл бодолтой ба демократическа хүсэнүүдтэ хандаба.

Мүнөөнэй засаг захиргаан патриодуудые мүрдэжэ, тамалжа үргэлжэлhөөр. Политическэ элдэб үзэл бодолтой, элдэб шажануудта шүтэдэг граждан ба сэрэгэй хүнүүдые, эрэшүүл ба эхэнэрнүүдые мүрдэжэ, хюдажа байна. Гэхэ зуура, гол ко[…] коммунистнуудта […] сүүлэгдэнэ гэжэ […] кумент доторнь […] Мүнөө үедэ политич[…] рэгүүдээр 7 мянга […] хүн эндэхи гурм[…] хаагданхай. Тэдэнэй […] генералнууд Либер С[…] Виктор Лисандро, п[…] Карлос Суфриатеги, […] тиин хүтэлбэриин […] Хайме Перес, Хос[…] Массера, Альберто А[…] болон бусад олон […] бии. Эдэнэй ами наhа[н …]да оронхой байна. […] дуудые хамгаалха, ха[…] хүнүүдые сүлөөлхэ […] табиха, Уругвайн ара[…]той hаналаа нэгэдэ[…] хыень Уругвайн Ко[…] дэлхэйн олониитые […]

ЛИМА

ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛ[ЭЛГЭ]

Перугай президент Франсиско Моралес Бермудес орондонь тохёолдоод байhан бэрхэшээлнүүдые дабан зайсуулхын тула ехэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргахыень уряалан, Перугай арад түмэндэ хандаба.

Ороной үмэнэхи зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула бүхы улад зоной нэгэдэмэл ябуулга хангаха шухала. Пер[у …] шанхи хүгжэлтын үг[…] гонь — үсөөнхиин […] эрхые, дулдыдалг[…] зоной гээгдэнги […] ядуу байдалые эсэс[…] хахаар общество ба[…] зорилго болоно. […] циональна талаараа […] даалгые батадхах[…] тэмсэл үргэлжэлү[…] зэргэтэй, — гэжэ […] лес Бермудес мэдүү[…]

Зэбсэгтэ хүсэнүүд[…] вительство национал[…] лөөтэ байдал бэхи[…] ябуулга хэжэ үр[…] байха гэжэ президен[т …] хэлдөө тэмдэглээ.

ТАНАНАРИВЕ

РКП-гэй съезд нээгдэбэ

ТАСС

Реюньонско Коммунис партиин (РКП) IV съезд Индиин океан соохи Франциин департаментын Реюньон арал дээрэхи Ле-Порт хотодо нээгдэбэ.

Реюньоной мүнөөнэй байдалай гол шухала асуудалнуудые съездын 600 гаран делегат гурбан үдэр соо зүбшэн хэлсэхэ юм. Ажалшадай экономическа байдалда, хүдэлмэригүйдэлгые, үгытэй ядуу байдалые, усадхалгада съезд анхаралаа ехээр хандуулха. Съездын урда тээ партийна организацинуудта, ажалшадай суглаануудай дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ hайшаагдаhан «Демократическа ба арадай автономиин түлөө» гэhэн программна документые тэрээндэ хабаадагшад хаража үзэхэ байна. Демократическа ба арадай автономиин эрхэ байдалда арадай экономико хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ, социально-экономическа дэбжэлтэ туйлагдаха аргатай гээд Реюньоной коммунистнууд тоолоно.

Аха дүү партинуудай түлөөлэгшэдэй ерэхыень засагаархидай хориhон ушарые съездын делегадууд буруушаажа байhанаа мэдүүлбэ.

РКП-гэй Генеральна секретарь Поль Вержес тоосоото элидхэл хээ.

БАГДАД

Дэлхэйн олониитын буруушаалгые тооногүй

ТАСС

Булимтаран эзэмдэhэн Араб газар нютагуудые сүлөөлхэ гэhэн дэлхэйн түрүү үзэлтэнэй, Араб оронуудай олониитын эрилтэнүүдые тоошоонгүй, Израиль эндээ hуурижан түбхинэжэ байhаар.

Иордан мүрэнэй баруун бэедэ, Газан секторто, Спирдэ хабаатай Голанска гүбээнүүдтэ Израилиин 69 тосхон урган бодобо. Эдэ районуудта ажаhууhан араб хүн зониие үлдэжэ намнаа. Эдэнэй орондо Израилиин колонистнууд түбхинэн hууриждa.

Ирагай информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Израилиин засагаархид Синайн хахад арал дээрэ булимтаран эзэмдэhэн газар дээрээ 6 шэнэ тосхон hууриjуулан тогтоохые шиидэнхэй.

Редактор
Р. Б. ГАРМ[АЕВ]

Манай адрес, теле[фонууд]

Индекс: 670000 г. [Улан-]Удэ, ул. Ленина, 35 [Теле]фоны: секретариат — 2-[…] общественная прием[ная] — 2-56-62.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.55 — «Залуушуулай адресууд». 10.45 — Спортын программа. 12.10 — Забhарлалга. 12.20 — «Концерт-вальс». 12.45 — Үхибүүдэй фильм. «Зимний ветер» (2-дохи хуби). 14.00 — Шэнэ hонин. 14.10 — В. Гете. «Фауст». 14.40 — «Ухаалан зохёогшо». 15.10 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 15.55 — «hуралсалай шэнэ жэлые угтуулан». Дээдэ hургуулинууд ба техникумүүдтэ. 16.25 — «Совесть» — телевизионно уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 17.50 — Забhарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Страна весн[у]шек». 18.55 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Случай в саду» — телевизионно фильм. 19.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.30 — «Коммунист» гэжэ телевизионно журнал 20.10 — Телевизионно hонин. 20.30 — Буряадай телевидени ба радиогой оркестрын концерт.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. 22.05 — hуралсалай шэнэ жэлые угтуулан. Дээдэ hургуулинууд ба техникумүүдтэ. СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министр В. П. Елютин үгэ хэлэхэ. 22.35 — «Совесть» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «И все-таки море...» — фильм-концерт.

«Орбита». 18.30 — «Сказ» гэжэ ансамблиин концерт. 19.00 — «Ухаалан зохёогшо».

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ТИРАЖ

«Субботын спортлотогой» («36-hаа 5-ыень тааха») августын 28-да Москвада үнгэргэгдэhэн тиражай дүнгүүд нимэ:

1-дэхи тираж: 6 (классическа барилдаан), 10 (волейбол), 11 (гимнастика), 16 (мори hорёоной спорт), 20 (санатрамплинhаа hүрэлгэ);

2-дохи тираж: 8 (велоспорт-шоссе), 19 (санаар урилдалга), 27 (мүнөөнэй табан зүйлэй мүрысөөн). 28 (hур харбалга), 34 (футбол). (ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО 2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» августын 25-да үнгэргэгдэhэн 34-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соносхобо.

«Спортлото»: Хэншье зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 1.703 түхэриг (114 карточка), дүрбэн номер таалан хүнүүд — 36 түхэриг (5.649 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна. (93.694 карточка).

«Спортлото-2»: Винницэ хотодо ажаhуудаг нэгэ хүн зургаан номер таажа, 5.000 түхэриг абаха болобо. Табан номер таалан хүнүүд — 2.227 түхэриг (36 карточка), дүрбэн номер таагшад — 47 түхэриг (1.924 карточка), гурбан номер таалан хүнүүд 3 түхэриг абаха (34.843 карточка).

34-дэхи тиражай шүүбэри 1976 оной сентябриин 5-hаа октябриин 5 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Зарим газарнуудаар бага саа бороо орохо. Баруун тээhээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгээр hалхилха 18—28 градус дулаан болохо.

Сентябриин 1—2-то нэгэ үүлэтэхэ, нэгэ сэлмэхэ, бороо орохогүй. Үглөөниинь зарим газарта манатай байха. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. hүниндөө 3—8 градус хүрэтэр дулаан байха. Хойто аймагуудаар 2 градус хүйтэнhөө 3 градус хүрэтэр дулаан байха. Үдэрынь 17—22, hүниндөө 13—18 гарадус дулаан болохо.

Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 04698. Заказ №